

HITVALLOMÁSA ÉS SZERKEZETE

A KERESZTELT

KERESZTYÉN GYÜLEKEZETEKNEK,

MELYEKET

KÖZÖNSÉGESEN **BAPTISTÁKNAK** NEVEZNEK.

A SZENTIRÁS BIZONYITÉKAIVAL ELLÁTVA

KÁROLI GÁSPÁR fordítása után.

(Mégjegyzendő azonban, hogy a sz. írásbeli szöveg több esetben a Károli Gáspár féle átdolgozott kiadás szerint idéztetik.)

MÁSODIK KIADÁS.

Kiadja a baptista hitközség.

Budapest, VII., Hársfa-utca 33. sz.

== Ára 30 fillér. ==

HITVALLOMÁSA ÉS SZERKEZETE

A KERESZTELT

KERESZTYÉN GYÜLEKEZETEKNEK,

MELYEKET KÖZÖNSÉGESEN BAPTISTÁKNAK NEVEZNEK.

A SZENTIRÁS BIZONYÍTÉKAIVAL ELLÁTVA

KÁROLI GÁSPÁR fordítása után.

(Megjegyzendő azonban, hogy a sz. írásbeli szöveg több esetben a Károli Gáspár féle átdolgozott kiadás szerint idéztetik)

MÁSODIK KIADÁS.

Kiadja a baptista hitközség

Budapest, VII., Hársfa-utca 33. sz.

1. Czikk.

Az Istennek igéjéről.

Hiszszük, hogy az Ó-testamentomban foglalt szent irások, ugymint: Mózes öt könyve — Jósué könyve, a Birák könyve, Ruth könyve, Sámuel két könyve, a Királyok két könyve, a Krónika két könyve, Esdrás könyve, Nehémiás könyve, Eszter könyve, Jób könyve, a Zsoltárok könyve, a Példabeszédek könyve, a prédikátor könyve, az Énekek Éneke, Ézsaiás, Jeremiás és az ő Siralmai és Ezékiel próféták könyvei, továbbá Dániel, Hóseás, Jóel, Ámós, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhum, Habakuk, Sofóniás, Aggeus, Zakariás és Malakiás próféták könyvei, — valamint az Uj-Testamentomba foglalt szent-irások — ugymint: Máté, Márk, Lukács és János evangéliomai, — Lukácsnak az apostolok cselekedeteiről irt könyve, — Pál levele a Rómabeliekhez, Pál két levele a Korinthusbeliekhez, — Pál levelei a Galátzia, Efézus, Filippi és Kolossébeliekhez, Pál két levele a Thessalónikabeliekhez, — Pál két levele Timótheushoz, Pál levelei Titushoz és Filemonhoz, Pál levele a Zaidókhhoz, Jakab levele, Péter két levele, Jánosnak közönséges három levele, Judás levele és János Jelesége — valósággal a Szentlélektől ihlettetett (1); ugy,

1) A teljes irás Istentől ihletett, II. Tim. 3, 16. Hogy hallja a nép, mikor veled szólok. II. Móz. 19, 9. Dávid mon-

hogyan ezen könyvek együttesen képezik az emberiségnek adott egyedül igaz isteni kijelentést, 's az Isten megismerésének egyetlen forrását, 's ezeknek kell a hit és életmód egyetlen szabályának és zsinórmértékének lenni (2).

dotta: Az Urnak lelke szállott én bennem, és az Ő beszéde származott az én nyelvem által. II. Sám. 23, 2. Halljátok meg Egek és vedd füleidbe Föld, mert az Ur szól. Ézsai. 1. 2. Az Ur monda nekem: Ime adom az én ígémet a te szádba. Jer. 1, 9. Az írás meg nem hamisíthatatik Ján. 10, 35. Saját magyarázásából az írásnak egy prófétiája sem származik. Mert nem ember akaratjából eredt sohasem a prófézia, hanem Szentlélektől indítván, szóltak az Isten szent emberei. II. Pét. 1, 20, 21. Minekutána sok ízben és sokképen szállott az Isten régen az Atyáknak a próféták által, azon napok végén szólott nekünk a Fiu által. Zsid., 1. 1. A ki titeket hallgat, engem hallgat és a ki titeket megvet, engem vet meg. Luk. 10, 16. Mert nem ti lesztek, a kik szóltok, hanem a ti mennyei Atyátnak lelke az, a ki szólni fog általatok. Mát. 10, 20. Vévén az Istennek tőlünk hallott beszédét, nem emberek beszédül fogadjátok azt, hanem a minthogy valósággal is az, Isten beszédül. I. Thess. 2, 13. A miket szólunk is, nem emberi bölcsességtől tanulható beszédekkel, hanem olyanokkal, melyekre a Szentlélek tanít. I. Kor. 2, 13.

2) Biztosabb előttünk a prófétai beszéd, melyre jól teszitek, hogy figyelmeztetek, mint sötét helyen világító lámpásra. II. Pét. 1, 19. Az én lábannak szövénke a te igéd és az én ösvényemnek világa. Zsolt. 119, 105. Van Mózesök és prófétáik, hallgassák azokat. Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, annak sem hisznek, ha valaki a halottak közül feltámadna is. Luk. 16, 29–31. A szentírások bölcsé tehetnek téged az üdvösségre, a Krisztus Jézusban való hit által. A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, feddésre, megjobbításra, az igazságban való növelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere minden jó cselekedetre felkészítve. II. Tim. 3, 15–17. Az evangéliom Isten ereje, az üdvösség szerzésére minden hívőnek. Róm. 1, 16. Ha valaki prófétának tartja magát, ismerje el, hogy a miket írok, az Ur parancsolatai. I. Kor. 14, 37. De még ha mi, vagy mennyei angyal hirdetne is nektek mást, a kívül a mit hirdettünk nektek, átok legyen. Gal. 1, 8 (Róm. 16, 25. 26. 3. 21. Jel. 22, 18.)

2. Czikk.

A z I s t e n r ől.

Hiszszük, hogy csak egy élő igaz és örökkévaló Isten van: (1) az Atya, a Fiu és a Szentlélek (2) tökéletesek természetök és tulajdonságaik tekintetében, örökké egyenlők és elválhatatlanok (3), úgy hogy az Atya igaz örökkévaló Isten (4), a Fiu igaz örökkévaló Isten (5), a Szentlélek igaz örökkévaló Isten (6), s mi

1) A mi Urunk (Jehova) Istenünk, egy Isten V. Mózes 6, 4. (I. Kor. 8, 4. 6. I. Tim. 2, 5.)

2) Elmenvén tanítsatok minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiuinak és a Szentléleknek nevében. Mát. 28, 19. (I. Móz. 1, 26, 3, 22. Ézs. 61, 1. Mát. 3, 16, 17. Ján. 14, 26. II. Kor. 13, 13. I. Ján. 5, 7.)

3) Én és az Atya egy vagyunk. Ján. 10, 30. A ki tagadja a Fiuat, annak az Atya sincs birtokában. I. Ján. 2, 23. Annyi idő óta veletek vagyok és még sem ismertél meg engemet? Filep, a ki engemet lát, látja az Atyát (Ján. 14, 7. 10. Ján. 16, 13, 14.)

4) Egy Isten és mindeneknek Atyj. Eféz. 4, 6. (Mát. 6, 9.)

5) Kik közül (t. i. a zsidók) való test szerint a Krisztus ki mindeneknek felette levő örökre áldandó Isten Amen! Róm. 9, 5. Kezdetben vala az Ige és az Ige Istennél vala és azon Ige Isten vala. Mindenek Ő általa lettenek és Ő nála nélkül semmi sem lön, a mi lett. És az Ige testté lett. Ján. 1, 1–14. És felele Tamás és monda neki: én Uram és én Istenem! Ján. 20, 28. Ez az igaz Isten és az örök élet. I. Ján. 5, 20. A fiuról így szól: a te széked őh Isten megáll örökkön örökké. Megkent téged őh Isten a te Istened. Zsid. 1, 3–10. (Ézsa 9, 6. Jer. 23, 5, 6. Ján. 5, 23, 8, 58, 59.)

6) Melyik ember tudja azokat, melyek az emberben vannak, ha nem ha az „ember“ lelke, mely Ő benne van. Így azokat, a mik az Istenéi, senki sem tudja, csak az Isten lelke. I. Kor. 2, 11. A ki szóland a Szentlélek ellen, nem bocsáttatik meg neki sem e világon, sem a másikon. Mát. 12, 32. Anánia miért foglalta el a Sátán a te szivedet, hogy hazudnál a Szentlélek ellen, nem embereknek hazudtál, hanem Istennek. Ap. Csel. 5, 3. 4. Az Ur pedig a Lélek. (I. Móz. 1, 2. Zsolt. 33, 6. Ap. Csel. 20, 28. I. Kor. 3, 16. 17. 12. 11. Eféz. 4, 30. I. Pét. 4, 14.)

még sem hiszünk három istenekben, hanem csak egy örökkévaló (7), mindenható (8), bölcs (9), mindentudó (10), mindenütt jelenvaló Istenben (11). Ezen Istennek ismeretéhez az ember egyedül a szentírás isteni kijelentése és a Szentlélek által juthat (12).

7) Minekelőtte a hegyek lennének és e föld és e világ formáltatnék, örökkön örökké te vagy Isten. Zsolt. 92, 2. (I. Móz. 5, 14. I. Tim. 1, 17.)

8) Szent, szent, szent az Ur a mindenható Jel. 4, 8. I. Móz. 17, 1)

9) Az **egyedüli bölcs** Istennek a Jézus Krisztus által legyen dicsőség mindörökké. Róm. 16, 27. (11, 33. 34. Ezsa. 40, 28.)

10) **Tudja** az Isten öröktől fogva minden Ő cselekedeteit. Ap. Csel. 15, 18. És nincs teremtmény, mely láthatatlan volna előtte sőt inkább minden meztelen és leplezetlen az Ő szemei előtt. Zsid. 4, 13. (Zsolt. 139, 2-4.)

11) Nem töltöm-e be a mennyet és a földet? mond az Ur. Jer. 23, 24. — Zsolt. 139, 7-10)

12) Miután az Isten bölcsességében nem ismerte meg a világ bölcsessége által az Istent, tetszett az Istennek a prédikálás bolondsága által tartani meg a hívőket. I. Kor. 1, 21. Az érzéki ember nem fogadja el, a mik az Isten Lelkétől vannak, mivel bolondságnak tartja; és nem képes megismerni, mivel lelkileg ítéltenek meg. I. Kor. 2, 14. Ama gyámolító pedig a Szentlélek, a kit az Atya az én nevemben elbocsát, az megtanít titeket mindenekre és eszetekbe juttatja mindazokat, a miket mondtam nektek. Ján. 14, 26. (Mát. 11, 25. 27. Róm. 10, 17.)

3. Czikk.

A b ü n r ő l.

Hisszük, hogy Isten az első embert a maga képére teremtette (1), igazságban, szentségben, jóvá (2), képessé Istenét dicsőíteni, s vele egyetemben boldogul

1) Teremte azért Isten embert az Ő képére, az Istennek képére teremté azt. I. Móz. 1, 27.

2) Lássad ezt a mit találtam, hogy tudniillik az Isten teremtette az embert **igazságban**, ők pedig kerestek hiábavaló gondolatokat. Préd. 7, 30. I. Móz. 1, 31. És nem szégyenlik vala. I. Móz. 2, 25.

élni (3). A sátán ravaszsága által (4) bűnbe esett az ember, elfordult Istentől, elveszté teremtőjének képességét, s csakhamar testileg és lelkileg a halál állapotjába jutott (5). S minthogy az emberek valamennyien Ádámnak magvából származtak, mindnyájan egyenlőképen ugyanazon bűnös és teljesen megromlott természetnek részesei (6), úgy, hogy bűnben fogantattak és születtek (7), haragnak gyermekei (8), minden jónak cselekedetére szintén alkalmatlanok s kedvetlenek, minden gonoszra pedig képesek és hajlandók (9).

3) És hallották az Ur Istennek szavát zengeni a kertben, annak a napnak szele mentében. I. Móz. 3, 8

4) És monda az asszony: **Ama kigyó** csala meg engemet. I. Móz. 3, 13. És megfogá a sárkányt, ama **regi kigyót**, ki az Ördög és a Sátán Jel. 20, 2. Az eleitől fogva ember öldöklő volt. Ján. 8, 44.

5) Mert valamely napon abban ejéndesz, halálnak halálával halsz meg. I. Móz. 2, 17. Hadd temessék el a halottak az ő halottjaikat. Mát. 8, 22. És titeket is együtt megelevenített, mikor a vétkekben és bűnökben megholtatok volna. Eféz. 2, 1. Mert a testnek bölcsesége halál. Róm. 8, 6. (Róm. 6, 23. Kolos. 2, 13.)

6) A mi testtől született, test az. Ján. ev. 3, 6. Annakokáért miképen egy ember által jött e világra a bűn, és a bűn által a halál, és eképen minden emberekre a halál elhatott, kibem mindnyájan vétkeztek. Bizonyára azért, miképen egy eset által az ítélet minden embereknek kárhozatjokra eláradott stb. Róm. 5, 12 18. Az emberek testek. I. Móz. 6, 3.

7) Ime én álnokságban fogantattam, és az én anyám bűnben melegített engemet Zsolt. 51, 7. Elidegenültek a hitetlenek az ő anyjoknak méhétől fogva, tévelygettek és szóltak hazugságot. Zsolt. 58, 4

8) Melyekben mi is mindnyájan forgolódtunk régenten, a mi testünknek kívánságiban azokat cselekedvén, a melyek a testnek és a mi gondolatinknak tetszenek vala, és természet szerint harag fiait voltunk mint a többiek is. Eféz. 2, 3.

9) Mert a test törekvése ellenségeskedés Isten irányában. Mert az Isten törvényének nem engedelmessékedik, mert azt nem is teheti. Róm. 8, 7. Az ember szívének gondolatja gonosz az ő ifjuságától fogva. I. Móz. 8, 21. Csalárd

4. Czikk.

A megváltásról.

Hisszük, hogy Isten az embert bukásának rettenetes következményeiből más módon meg nem szabadithatta, mint szent igazságának tökéletes kiengesztelése és kielégítése által (1); miért is örök időktől fogva elrendelte az Ő egyszülött Fiát a Jézus Krisztust engesztelő áldozatul (2). Ennélfogva az Isten által kijelölt időben megjelent a Krisztás az élő Istennek Fia a földön (3), bűnös testnek alakjában (4), melyben örök istenségét egyesíté az emberi természettel (5).

a szív minden dolgok felett és gonosz, ki tudhatja meg azt? Jer. 17, 9. Mert onnét belől az embereknek szivekből jönnek ki a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok, lopások, fővénységek, latorságok, álnokságok, szemtelenség, gonosz szem, rágalmozás, kevélység, bolondság. Márk. 7, 21. 22. Oh balgatók és rest szívűek mindazoknak elhívesére, a melyeket a próféták szóltak. Luk. 24, 25. És szemökre hányá az ő hitelenségöket és szívöknek keménységét. Márk 16, 14. Mindnyájan az emberek elhajlottak, egyetembe haszontalanokká lettek, nincsen ki jót cselekednék, nincsen csak egy is. Róm 3. 10—13.

1) Vér ontás nélkül nem leszen a bocsánat. Zsid. 9, 22. Az áldozatot és ajándékot nem akartad, testet formálál pedig nekem. A baromnak egészen égő áldozatját és a bűnért való áldozatot nem kedvelted. Akkor mondtam: Imhol vagyok én. Zsid. 10. 5. 6.

2) Ki (Krisztus) e világ fundamentominak felvettetések előtt **rendeltetett** volt, de megjelentetett az utolsó időkben ti érettetek. I. Pét. 1, 20.

3) Minekutánna eljött a teljes idő, kibocsátá Isten az Ő Fiát. Gal. 4. 4. Te vagy ama Krisztus az élő Istennek Fia, Mát. 16, 16. Ez amaz én szerelmes Fiam. Mát. 3, 17.

4) Isten az Ő Fiát elbocsátotta a bűnös testnek hasonlatosságában. Róm. 8, 3.

5) Ő benne (Krisztus) lakozik az Istenségnek minden teljessége testiképen. Kol. 2, 9. És minden versengés nélkül a mi hitünknek nagy titka ez. Az Isten megjelent a testben. I. Tim. 3, 16. Róm. 1, 3. 4.

valóságos emberi lélekkel és emberi testtel (6), melyek azonban tökéletesek és tiszták és szennynélküliek voltak és maradtak, úgy, hogy soha Jézusnak sem szívében, sem külső életében bűn nem találtatott (7). Ekkép tanusított **munkás** engedelmet, helyettünk betöltvén az egész isteni törvényt (8) és szenvedett, testét és lelkét áldozatul adván mi érettünk (9). Átokká

6) Az én lelkem szomorú. Mát. 26, 38. Mivel hogy azért a gyermekek testből és vérből valók, Ő is hasonlatosképen részese lett ugyanazoknak. Zsid. 2, 14. I. Tim. 2, 5.

7) Kicsoda győzhetne meg engemet ti közületek a bűnről. Ján. 8, 46. Ki bűnt nem tett vala és álnokság nem találtatott az Ő szájában. I. Pét. 2, 22. Megkísértetett mindenben hasonlatosképen a bűntől megválva. Zsid. 4, 15.

8) Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek és a prófétáknak eltörölésekre Mát. 5, 17. Minekutánna eljött a teljes idő, kibocsátá Isten az Ő Fiát, ki as-zonytól lett, ki a törvény alá adta magát Gal. 4, 4. A törvénynek vége a Krisztus. Róm. 10, 4. Mert miképen, hogy egy embernek engedetlensége által sokan bűnösökké lettek, azonképen egynek engedelmissége által sokan igazakká lesznek. Róm. 5, 19. Imhol vagyok én, a törvény könyvében írva van én felőlem, hogy cselekedjem a te akaratodat én Istenem, azt akarom és a te törvényed az én belső tagaimnak közepette vagyon. Zsolt. 40, 8. 9. Mát. 20, 28. Ezsaiás 42, 21.

9) A mi betegségünket Ő viselte, és a mi fájdalominkat Ő hordozta. Ezs. 53, 4. Jóllehet Fiu volna, mindazáltal azokból a melyeket szenvedett, megtanulta az engedelmisséget. Zsid. 5, 8. Engedelmes lett mind a halálig, még pedig a keresztfának haláláig. Filip. 2. 8. Ez az én testem, mely ti érettetek adatik. Luk. 22, 19. Mint a víz; ugyan kiöntettem, és minden én csontaim eloszlattattak, az én szívem, mind a viasz elolvadt az én belső tagaim között. Megszáradott mint a cserép az én erőm, az én nyelvem is inyemhez ragadott, és a halálnak porába vetettél engemet. Zsolt. 22, 15. 16. Azért az Ő lelke fáradságának hasznát meglátja. Ezsza. 53, 11. Szomorú az én lelkem mind halálig. Mát. 26, 38. És mivel hogy nagy fúszakodásban volna, buzgóságban imádkozik vala, és az Ő veritéke olyan vala, mint a vérnek cseppjei, melyek a földre lehullanak vala. Luk. 22, 44. Ezenképen a Krisztus egyszer megáldoztatott. Zsid. 9, 28. Zsid. 9, 14. 26 — 10, 12. 14.

lőn érettünk (10), midőn Istennek haragját, bűneink büntetését magára vette. (11). Hisszük, hogy az Isten Fiaának ezen örök teljes érvényű megváltása (12) üdvösségünknek egyetlen oka (13), s általa részesülünk minden bűneink és vétkeink bocsánatjában (14), megigazulásban (15), örök igazságban (16), halál, ördög- és pokol előli szabadításban (17) és örök életben

10) A Krisztus pedig megváltott minket a törvénynek átkától, mikor mi érettünk lett átokká, mert úgy van megírva: Átkozott valaki fán függ. Gal. 3, 13.

11) Fegyver, serkenj fel az én pásztorom ellen és a férfiu ellen, ki nekem társam Zak. 13, 7. Én Istenem! Én Istenem! miért hagyál el engemet!? Mát. 27, 46. Mert az Isten azt, a ki bűnt nem tudott, tevő mi érettünk bűné. II. Kor. 5, 21. Ő megsebesítettett a mi álnokságunkért, a mi bűneinkért rontatott meg, a mi békességünk veresége van Ő rajta, az Ur mindnyájunknak álnokságát ű reá vetette. Ézs. 53.

12) Tulajdon vére által ment be egyszer a szentséges helybe, és örök váltságot talált. Zsid. 9, 12. Ézs. 45, 17.

13) És megszenteltetvén lett az örök üdvösségnek oka, mindeneknek a kik neki engednek. Zsid. 5, 9, a mi békességünknek veresége van Ő rajta, és az ő sebeivel gyógyultunk meg. Ézs. 53, 5.

14) Kiben van váltságunk az Ő vére által, t. i. bűneinknek bocsánatjok. Ef. 1, 7. Kolos. 1, 14. A Jézus Krisztusnak, az Ő Fiaának vére tisztít meg minket minden bűneinkből. I. Ján. 1, 7. Mert az én vérem Új-testamentomnak vére, mely sokaknak bűnök bocsánatjára kiontatik. Mát. 26, 28. Az Isten anyaszentegyházáért melyet tulajdon vérével keresett. Ap. Csel. 20, 28.

15) Megigazulnak pedig ingyen Isten kegyelméből a Jézus Krisztusban lett váltság által. Róm. 3, 24. Megigazulván azért a hit által, békességünk vagyon Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Róm. 5, 1.

16) Idvességnek ruháival öltöztetett fel engem igazságnak palástjával vett engem körül. Ézs. 61, 10. Ez az Ő neve, melyvel nevezik őtet: Az Ur mi igazságunk! Jer. 23, 6. Hogy mi lennénk Isten igazsága Ő benne. II. Kor. 5, 21. Dán. 9, 24.

17) Utolszor pedig a mi ellenségünk a halál eltöröltetik. Akkor leszen ami megiratott. Elnyelettetett a halál szintén a diadalomig. Hol vagyon halál a te diadalmad? hol vagyon kopersó a te fullánkod? I. Kor. 15, 26. 54. 55. A ki én bennem

18), valamint, hogy általa erőt nyerünk a bűnt gyűlölni neki meghalni (19), a jót akarni és cselekedni (20). Miután a Krisztus elvégezte a megváltást az Ő halála által (21), feltámadott harmadnapon a halottakból (22), felment a mennyekbe (23), ült a felség jobbára a magasságban (24) és alá küldte hozzánk az Ő Szentle-

hiszen, feltámasztom azt amaz utolsó napon. Ján. 6, 40. Az megrontja a te fejedet (a régi kigyónak) I. Móz. 3, 15. Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az Ördögnek cselekedeteit elrontsa. I. Ján. 3, 8. Zsid. 2, 14. 15. Felmenvén a magasságba, fogva vivé a fogságot. Eféz. 4, 8. Jézus ki megszabadít minket a **jövendő haragtól**. I. Thess. 1, 10.

18) Örök életet adott nekünk az Isten, és ez élet az Ő Fiában vagyon. A kinél a Fiu vagyon, annak élete vagyon, a kinél nincsen az Istennek Fia, nincsen annak élete. I. Ján. 5, 11. 12. Én vagyok a feltámadás és az élet, a ki én bennem hiszen, ha meghal is él. És valaki él és hiszen én bennem, soha meg nem hal. Ján. 11, 25. 26. (Ján. 3, 36. 10. 28. II. Tim. 1, 10.)

19) Ki adta Ő magát mi érettünk, hogy megváltana minket minden hamisságtól, és tisztítana magának kiváltképen való népet, jó cselekedetekre igyekezőt. Tit. 2, 14. Mert a bűn ti rajtatok nem uralkodik, mivel hogy nem vagytok a törvény alatt, hanem a kegyelem alatt. Róm. 6, 14. Valakinek ilyen bizodalma vagyon Ő benne, megtisztítja az ő magát, miképen az is tisztá. I. Ján. 3, 3. Megtisztítván azoknak sziveket a hit által. Ap. Csel. 15, 9.

20) Mindent cselekedhetem a Krisztus által, ki engemet megerősít. Filip. 4, 13. Mert az Isten az, a ki azt cselekeszi bennetek, mind hogy akarjátok, mind hogy **véghez vigyétek** az Ő ingyen való jó kedvéből. Filip. 2, 13. Megtalálom azért magamban, ki jót akarok cselekedni e törvényt: hogy a bűn ugyan hozzám ragadott. Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint. Róm. 7, 21. 22.

21) Monda: Elvégeztetett minden. És lehajtván fejét, kibocsátá lelkét. Ján. 9, 30.

22) (Mát. 28. Márk. 16. Luk. 24. Ján. 20.) Ezt a Jézust feltámasztotta az Isten, mely dolognak mi mindnyájan bizonyosságai vagyunk Ap. Csel. 2, 32.

23) És lőn mikor áldaná őket, ő tőlök elszakadván, oda felvitetik vala a mennybe. Luk. 24, 51. (Márk. 16, 19. Csel. 1, 9.)

24) Az Ur annakokáért minekutánna szólott volna nekik, felviteték mennybe és üle az Istennek jobbára. Márk. 16, 19.

két (25), mely hajlandóvá tesz bennünket e dicső megnegyáltassanak (2). Ez okból, valamint már a világ váltásnak áldásait hit által elfogadni (26). Mint főpapjának megvetése előtt az Istenség kinyomozhatat-esedezik érettünk az Atyánál (27) s velünk vagyunk an könyörülő szeretete által elhatározottat, hogy a minden napon a világ végezetéig (28), s majdan végtelenségig hova legyen emberré levése és halála által a Megbevezet a mennyekbe, hol elkészítette nekünk a helyet (29).

A mi bűneinkből Ő maga által megtisztítván, ama magasságot méltóságnak jobbjára ült. Zsid. 1, 3 Oly Főpapunk van, ki amennyei dicsőséges széknak jobbjára ült. Zsid. 8, 1.

25) Megtelének pedig mindnyájan Szentlélekkel és kezdének szólni más nyelveken. Ap. Csel. 2, 4. Ján. 15, 26. 16, 7—14.

26) Kinek az Ur megnyitá szívét, hogy figyelmezzen azokra, melyeket Pál mondott: Ap. Csel. 16, 14. Az Istennek szerelme kiontatott a mi sziveinkbe a Szentlélek által, ki nekünk adatott. Róm. 5, 5. Mert valakik Isten lelkétől vezéreltetnek, azok Isten fiai. Róm. 8, 14. Az igazságnak lelke minden igazságra vezérel titeket. A engemet dicsőíteni fog. Ján. 16, 13. 14 (Gal. 5, 5.)

27) Mivelhogy azért nagy Főpapunk van, ki a tevéteket általhatotta, t. i. Jézus az Istennek Fia, megtartsuk a vallást. Zsid. 4, 14. Ki az Istennek jobbján van és esedezik az érettünk Róm. 8, 34. Van szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus, Krisztus. I. Ján. 2, 1.

28) És ime én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Mát. 28, 20.

29) És mikor elmenedek, elkészítendem nektek a helyet, ismét eljövök és felveszlek titeket én magamhoz, hogy a hol én vagyok ti is ott legyetek. Ján. 14, 3. Atyám! a kiket nekem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek, hogy lássák amaz én dicsőségemet. Ján. 17, 4.

5. Czikk.

Az üdvösségre való elválasztásról.

Hiszszük, hogy örök időktől fogva volt Istennek szabad, semmi kivüle levő által be nem folyásolt tetszése (1) és határozott eltökélése, hogy a bűnösök

1) Krisztusban mi is a szentek közé számláltattunk, mint-hogy választottak voltunk annak végezése szerint, ki mindeneket

megnegyáltassanak (2). Ez okból, valamint már a világ váltásnak áldásait hit által elfogadni (26). Mint főpapjának megvetése előtt az Istenség kinyomozhatat-esedezik érettünk az Atyánál (27) s velünk vagyunk an könyörülő szeretete által elhatározottat, hogy a minden napon a világ végezetéig (28), s majdan végtelenségig hova legyen emberré levése és halála által a Megbevezet a mennyekbe, hol elkészítette nekünk a helyet (29).

selekszik az Ő akaratjának tanácsából. Eféz. 1, 11. Róm. 11. 34.)

2) Mert úgy szereté Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adá, hogy minden, valaki Ő benne hiszen, el ne veszzen, hanem örök életet vegyen. Ján. ev. 3, 16.

3) Azt mondom, ki az Istennek elvégezett tanácsából és rendeléséből adattaték halálra, mikor vettétek volna a magot gonosz kegyetlen kezeitekkel keresztfára függesztvén meg. Ap. Csel. 2, 23. Az Isten pedig, a melyeket eleve megmondott volt minden Ő prófétáinak szájok által, hogy kellene a Krisztusnak szenvedni, akképen töltötte be. Ap. Csel. 3, 18 (Eféz. 3, 10. 11.)

4) A pogányok pedig ezeket hallván, örvendezének és magasztalják vala az Urnak beszédét, és valakik az örök életre választottak valának, hívének. Ap. Csel. 13, 48. Jertek el én Atyámnak áldottai birjátok az országot, mely megkészített nektek a világ fundamentomának felvetetése előtt. Mát. 25, 34. A választatta kért, kiket az Ur választott, megrövidítette a nyomoruság napjait. Márk 13, 20. A mit nekem ad az én Atyám én hozzám jó. Ján. 6, 37. Senki nem jöhet én hozzám, hanem ha adatik neki az én Atyántól. Ján. 6, 65. Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket. Ján. 15, 16. Eljárván pedig Frigiának és Galatziának tartományát, megtiltatának a Szentlélektől, hogy az Istennek igéjét ne hirdetnék Azsiában. Ap. Csel. 16, 6. Monda pedig az Ur: Szólj, mert nekem sok népem van e városban. Ap. Csel. 18, 9. 10. Tudjuk pedig, hogy azoknak, kik az Istent szeretik, mindenek egyaránt javokra vannak, azoknak, kik az Ő végzése szerint hivatalosak. Kicsoda vádolja az Istennek választottit? Róm. 8, 28. 33. Mert mikor még a gyermekek nem születettek volna, és sem jót vagy gonoszt nem cselekedtek volna hogy az Istennek az Ő választása szerint való végzése (mely nem a

tak (5), ők magok a Megváltó kezeibe adták (6), mint a
Ő tulajdon népe (7), mint nyájának juhait, kikért életet

cselekedeteiből, hanem a hívő Istentől volt) az Ő erősségében megmaradna; ezt mondá Isten neki: A nagyobbik szolgál a kisebbiknek. Mikép írva is áll: Jákobot szerettem, Ezsaut gyűlöltém. Mit mondunk tehát? Avagy hamisság van-e Istennél? Távol legyen. Mert Mózesnek ezt mondja: Könnyörülök azon a kin könnyörülök és irgalmazni fogok, a kinek irgalmazok. Azért nem azé a választás, a kinek arra akarátja van, sem azé, a ki fut, hanem a könnyörülő Istené. Róm. 9. 11–16. Oh ember, ki vagy te, hogy Isten ellen versengesz? Róm. 9. 20. Hagytam magamnak hétezer embereket, kik nem hajtottak térdet a Baálnak. Eképpen azért most is az Isten sokakat meghagyott az Ő **kegyelméből való választása szerint**. A mit az Izráel keres, azt meg nem találta, de a választottak megtalálták, a többiek pedig megkegyelmezték. Róm. 11. 4. 5. 7. Miképen választott minket Ő benne, minekelőtte a világ fundamentoma felvettetnék. Eféz. 1. 4. Mi pedig tartozunk hálát adni mindenkor ti érettetek Istennek, Atyámfiai, kik az Urnak szerelmében vagytok, hogy választott titeket Isten öröktől fogva az idvességre. II. Thess. 2. 13. Ki megtartott minket és hívott szent hivatallal, nem a mi cselekedetünk szerint, hanem az Ő végezése és kegyelme szerint, mely adatott nekünk a Krisztusban örök időknél előtte. II. Tim. 1. 9. Boldog az a kit te választasz és magadhoz fogadsz, hogy lakozzék a te tornáczódban. Zsolt. 65. 5. (Mát. 20. 16. Luk. 18. 7. I. Kor. 1. 26–29. Eféz. 2. 8. 10. Kolos 3. 12. Zsolt. 33. 12.)

5) És csudálkoznak rajta a földnek lakosai, kiknek neveik nincsenek beírva az életnek könyvébe a világ fundamentomának felvettetése előtt. Jel. 17. 8. Akkor az időben a te néped megszabadul, **valaki** írva találtatik ama könyvben. Dán. 12. 1. (Luk. 10. 20. Filip. 4. 3. Jel. 20. 12. 15.)

6) Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket adtál nekem a világ közül, tieid valának és nekem adtad azokat, és a te beszédedet megtartották. **En ő érettek** könnyörgők, nem a világról könnyörgők, hanem **azokért**, a kiket nekem adtál, mert tieid Atyám! tartsd meg a te neved által azokat, a kiket adtál nekem, hogy egygyek legyenek, mint mi. Atyám! akarom, hogy ezek a hol én vagyok, ott legyenek ők is. Ján. 17. 6. 9. 11. 24.

7) Ő szabadjtja meg az ő népét az ő bűneiből. Mát. 1. 21. (Ap. Csel. 18. 10. Ezsza. 53. 8.)

adni készen volt (8), mint öröksége (9), mint halálos küzdelmének zsákmánya (10) s mint menyasszonya (11). Ezeknek adatott az örök élet a Krisztusban (12) s egyszersmind elrendeltettek mind azon eszközök, melyek őket a Krisztusban való hithez, a szentséghez és az örök üdvösséghez juttassák (13). Istennek ezen rendelete változhatlan és örök (14), úgy, hogy azok, a kiket illet, az elválasztottak, a Krisztus kezéből ki

8) Az én életemet adom a juhokért. Más juhaim is vannak nekem, melyek nem ez akorból valók, azokat is el kell hoznom, és az én szómat hallgatják. Ján. 10. 15. 16. 26. 27.

9) Hogy megtudhassátok, mi legyen az Ő hivatalának reményessége, az Ő öröksége dicsőségének minemű gazdagságai legyenek a Szentekben. Eféz. 1. 18. (Zsolt. 28. 9.)

10) Annakokáért neki részt osztok a nagyokkal, és a hatalmasokkal osztja meg a zsákmányt, mivelhogy az Ő életét halálra adta. Ezsza. 53. 12

11) Jövel, megmutatom neked a menyasszonyt a Bárány feleségét. Jel. 21. 9. (Zsolt. 45. Enekek éneke.)

12) Hogy **valakiket** neki adtál, adjon azoknak örök életet. Ján. 17. 2. (Ján. 10. 28. Róm. 5. 21. 6. 23 I. Ján. 5. 11.)

13) Mert a kiket öröktől fogva tudott, azokat el is választotta, hogy az Ő Fiának ábrázatjához legyenek hasonlatosok. A kiket pedig elválasztott, azokat el is **hívta**, a kiket elhívott, azokat meg is **igazította**, a kiket pedig megigazított, azokat meg is **dicsőítette** Róm. 8. 29. 30. Péter, Jézus Krisztusnak apostola, a választott jövevényeknek, kik ide s tova elszéledtek, az Atya Istennek rendelése szerint való választottaknak, a Szentléleknek **megszentelésére**, az **engedelemmel** való szolgálatra és a Jézus Krisztus véreinek reánk való áradására. Áldott legyen az Isten, ki minket **ujjonnan szült** I. Pét. 1. 1–3. (Eféz. 1. 19. Ezsza. 43. 5–7.)

14) Mert az Istennek ajándékai és az Ő hivatala olyanok, hogy soha Ő azokat meg nem bánja. Róm. 11. 29. En elhittem azt, hogy a ki elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégezi mind a Jézus Krisztusnak napjái Filip 1. 6. Mert a hegyek megindulnak és a halmok megrendülnek, az én irgalmasságom pedig töled el nem távozik, és az én békeségemnek szövetsége meg nem tántorodik, azt mondja a te könnyörülő Urad. Ezsza 54. 10. Ha az ő fia elhagyandják az én törvényemet, és az én ítéletimben nem járnak, ha az én rendelésimet megszegik, és az én parancsolatimat meg

nem ragadtathatnak (15), sőt inkább Istennek ereje által a Krisztushoz való hitben és szeretetben megtartatnak, miglen dicsőségének örökös társai lesznek (16).

nem őrizik: Meglátogatom vesszővel az Ő bűnüket és vereségekkel az ő álnokságokat, de az én irgalmasságomat el nem veszem ő tőle, és az én igazmondásomat el nem változtatom. Nem rontom meg az én szövetségemet, és a mi kijött az én számból, el nem változtatom Zsolt. 89, 31—35. Ézsza. 65, 17, 19.

15 Mert én bizonynyal elhittem, hogy sem halál, sem élet, sem Angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység és semmi egyéb teremtett állat el nem szakaszthat minket az Istennek szerelmétől, mely nagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban. Róm. 8, 35—39. Mert hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak, és nagy jeleket és csodákat tesznek, úgy annyira, hogy elhitessék, ha lehetne a választottakat is. Mát. 24, 24. Ez pedig annak akaratja a ki engem elbocsátott, t. i. az Atyáé, hogy valamit nekem adott, abban semmit el ne veszessek, hanem feltámaszszam azt amaz utolsó napon. Ján. 6, 39. És soha el nem vesznek, és senki ki nem ragadja azokat az én kezemből. Az én Atyám a ki azokat adta nekem, mindenkéül nagyobb és senki azokat ki nem ragadhatja az én Atyám kezéből. Ján. 10, 28. (Róm. 7, 23—25.)

16 Mely Isten meg is erősít titeket az ártatlanságban mind végig a mi Urunk Jézus Krisztusnak napjára. Igaz és tökéletes az Isten, ki által hivattattatok az Ő Fiának a mi Urunk Jézus Krisztusnak társaságába. I. Kor. 1, 8. Ki minket ujjonnan szült az Ő nagy irgalmasságából az élő reménységre, a Jézus Krisztusnak halálból való feltámasztása által, az örökségre, mely el nem veszhet, meg sem mocsokoltathatik, meg sem hervadhat, mely nekünk mennyekben tartatik, kik Istennel őriztettek hit által az üdvösségre. I. Pét. 1, 3—5. Tudom én (Jézus) kiket választottam. Ján. 13, 8. Hosszu napokkal betöltöttem ötöt és megmutatom néki az én szabadtásomat. Zsolt. 91, 16.

6. Czikk.

A kegyelem eszközökről s ezek sorrendjéről.

Hiszszük, hogy az Isten a kegyelem bizonyos eszközeit rendelte, melyek által a bűnösöket magához vonja, s nekik az üdvöt, melyet a Krisztus szerzett,

ulajdonukká adja. Isten ezekre nézve bizonyos sorrendet állapított meg, mely általunk, az isteni akarat megszegése nélkül, meg nem rontathatik (1). Legelőbb alkalmaztatik: a) az Istennek Igéje (2). Kik ez által a Szentlélek befolyása következtében megtértek, a Krisztus anyaszentegyházához csatoltatnak, b) a keresztség által (3) s az Anyaszentegyház tagjai ünneplik, c) az Urvacsorát (4), a Krisztus halálának hirdetése és a vele való legbensőbb közösség végett (5). Ebben egyezzersmind a szenteknek közössége is legkiválóbb ki-

1) Ha ti megmaradtok az én beszédben bizony én tanítványim lesztek. Ján. 8, 31. A ki az én parancsolatimat tudja és megtartja azokat, az, a ki szeret engemet. A ki engemet szeret, az én beszédemet megtartja. Ján. 14, 21. 23. Tanítván őket, hogy megtartsák mind azokat, melyeket én parancsoltam nekik. Mát. 28, 20. Lélekben veletek vagyok, örülvén és látván a ti rendtartástokat, és a Krisztusba való hiteteknek erősségét. Kolos. 2, 5.

2) Elmenvén mind e széles világra, prédikáljátok az evangeliumot minden teremtménynek. Márk. 16, 15. Péter pedig előállván a tizenegy apostolokkal felemelé az ő szavát és szóla nekik. Ap. Csel. 2, 14. Filep pedig mikor ment volna Samariának városába, prédikálja vala nekik a Krisztust. Csel. 8, 5. Akkor Filep az ő száját megnyitván és elkezdvén az iráson hirdeté neki a Jézust Csel. 8, 35. És szombat napon kimenének a városból a folyó viz mellé, -- és szólának az asszonyoknak a kik oda gyűltek vala. Csel. 16, 13. És hirdeté nekik (a tömlöcztartónak) az Urnak beszédét, és mind azoknak, a kik az ő házában valának. Csel. 16, 32. (Ap. Csel. 10, 34—44. 18, 4. 5.)

3) A ki a) hiend és b) megkeresztelkedik üdvözül, a ki pedig nem hiend, elkárhozik. Márk. 16, 16. (Csel. 2, 41. 8, 12. 37. 38. 16, 15. 33. 10. 48.)

4) A kik azért örömetst vevék az ő beszédjét megkeresztelkedének és megszapordának. És megmaradtak állandóan az apostolok tudományában és a kenyer megtörésben. Csel. 2, 41. 42. (Csel. 20, 7.)

5) A ki eszi az én testemet és iszsa az én véretem, az és bennem lakik, és én is abban. Ján. 6, 56.

fejezését találja (6). De az imádság a lelke mind ez eszközöknek (7), valamint általában a kegyelmi állapotnak (8); ez megjelenik az új élet első pillanatává (9) és soha többé el nem mulik.

6) Mert egy kenyér és egy test vagyunk sokan mert mindnyájan egy kenyérből eszünk, I. Kor. 10, 17.

7. Lón pedig, hogy mind a község keresztkedék, Jézus is megkeresztelkedett és imádkozott. Luk. 3, 21. Most annakáért mit késedelmez? Kelj fel és keresztkedjél meg az Urnak nevéért segítségül híván. Csel. 22, 16.

8) És lézen ez, hogy minden valaki az Urnak nevéért segítségül hívandja, megtartassék. Csel. 2. 21. (Róm. 10. 11—14)

9) Uram! mit akarsz, hogy cselekedjem? Ap. Csel. 9, 6. Keresd meg Judásnak házában a Tárzusbeli Saulust, mert láss imádkozik. Ap. Csel. 9, 11.

7. Czikk.

A bűnös megtéréséről az Istennek Igéje által.

Az üdvnek útja ez, hogy az ember az Istennek Igéje által, mely élő és hatható (1) bűneinek mély alvából felébredtetik (2) bűneit és hibáját megismeri és

1) Mert az Istennek beszéde élő és ható, sőt hathatóbb minden két élű fegyvernél. Zsid. 4, 12. Nem olyan-e az én Igém mint a tűz, azt mondja az Ur, és mint pöröly, mely megrontja a kősziklát? Jer. 23, 29.

2) Ezeket pedig mikor hallották, megkeseredének szívökben és mondanak Péternek és a többi apostoloknak: Mit cselekedjünk atyámfiai, férfiak? Ap. Csel. 2, 37. Ugy lézen az én beszédem, mely az én számból kimegyen, miképpen leszáll az eső és a hó az égből és oda vissza nem tér, hanem megrészegíti a földet, és azt mivel, hogy a föld teremjen és gyümölcsözjön és a magvetőnek magot adjon és kenyeret az éhezőknek. Így az én beszédem sem tér én hozzám üresen, hanem megcselekeszi a mit akarok, és szerencsés lézen azoknál a kikhez küldöttem azt. Ézs. 55, 10. 11. (Luk. 16, 29—31)

vából bánja (3). Veszedelmének érzetében a Krisztus- z (4), mint egyedüli megmentője s üdvözítőjéhez me- rszik (5) s az Ő benne való hit által veszi bűneinek esánatját (6) s szívébani bizonyosságát annak, hogy ő onnek gyermeke s az örök élet részese (7). A bűnös vének és értelmének e nagy átváltozása kizárólag a

3) Mert az Isten szerint való bánat idvességre való me- g- ost szerez, melyet soha az ember meg nem bán. II. Kor. 7, 10. Publikánus pedig távol állván, nem akarja vala szemeit is az o felemelni, hanem mellét verve így szól: Isten légy irgal- nekem bűnösnek! Luk. 18, 13. Te ellened, csak te ellened keztem és gonoszságot cselekedtem a te szemeid előtt. Mt. 51, 6. Az Isten most minden embereknek mindenütt hir- ti, hogy megtérjenek. Ap. Csel. 17, 30. (Luk. 7, 37—48)

4) A mit nekem ad az én Atyám, az én hozzám jő, és a ki én hozzám jő, semmiképen nem vetem ki. Ján. 6, 37. jjetek én hozzám mindnyájan, kik megfárad- tok és megterhelte tetek és én megnyugosztlak tket. Mát. 11, 28.

5) És nincsen senkiben másban üdvösség, és nem is ada- emberek között ég alatt más név (mint Jézusé), mely el kell nekünk megtartatnunk. Csel. 4, 12. Én va- az út, az igazság, az élet, senki nem mehet az Atyá- hanem én általam. Ján. 14, 6. (Ján. 3, 36.)

6) Megigazulnak pedig ingyen Isten kegyelméből zus Krisztusban lett váltság által. Kit az Isten rendelt osztelő áldozatul, az Ő vérében való hit által, az első- bűnöknek megbocsátásában való igazságá- megmutatására, melyeket Isten elszenvedett. Annakáért mondjuk bizonyosképpen; Hogy az ember megigazul áltál a törvénynek cselekedete nélkül. Róm. 3, 24. 25. 28. szabaditván tégedet e néptől, kik közé most téged küldelek. gy megnyissad nekik szemeiket, hogy megfordulja- k a sötétségből a világosságra és a Sátánnak hatalmától az onhez, hogy bűnnek bocsánatát és a megszentel- ekek között részt vegyenek az én bennem való hit d. Ap. Csel. 26, 17. 18.

7) És a Szentlélek teszen bizonyosságot a mi stünkkel együtt, hogy mi Istennek fiai vagyunk. Hogy ha k, tehát örökösök is, Istennek örökösei, a Krisztusnak ig örökös társai. Róm. 8, 16. 17. Mivelhogy pedig fia k tytok, kibocsátotta Isten az Ő Fiának lelkét a ti sziveitekbe. ezt kiáltja: Abba, azaz: Szerelmes Atya! Gal. 4, 6. A ki

Szentléleknek műve (8), ki Istennek kegyelmes a
ratja szerint az Igét mindenható, sikerdús hatásá
kiséri (9); ez által a testies érzületü bűnös ujjászü
tését eszközli (10), szivét megnyitja (11), lelkét m

hiszen az Isten Fiában, vagyon bizonyosága önmagában. Ez pe
a bizonyágtétel, tudniillik: hogy örök életet adott nekünk
Isten, és ez az élet az Ó Fiában van. I. Ján. 5, 10. 11. (E
1, 13. 14. 4, 30. II. Kor. 1, 21, 22.)

8) Megmosattatok, megszenteltettetek, megigazítottat
az Ur Jézusnak nevében és a mi Istenünknek le
által. I. Kor. 6, 11. Senki nem mondhatja a Jézust ur
hanem csak a Szentlélek által. I. Kor. 12
Lesznek mindnyájan Istentől, tanítottak. Ján. 6, 45.

9) Mert a mi evangéliumunk nem állott ti nálatok
beszédben, hanem isteni erőben is, mind Szentléle
ben. I. Thess 1, 5. És az én beszédem és prédikálásom
volt emberi bölcsességnek hitető beszédében, hanem inkább
lelki erőnek megmutatásában, hogy a ti hitetek ne állana
beri bölcsességből, hanem Isteni erőből. I. Kor. 2, 4. 5. A
lek az, a mely megelevenít, a test nem has
semmit. A beszédek, melyeket én szólok nektek, lélek
élet. Ján. 6, 63. Mikor még ez Igéket szólaná Péter, száll
Szentlélek mindazokra a kik hallgatják vala e be
det. Mert hallják vala, hogy különböző nyelveken szólná
és magasztalnák az Istent. Ap. Csel. 10, 44. 46 (Ezék 37, 7. 19)

10) Kik nem a vértől, sem a testnek akaratjától, se
férjfiúnak indulatjától hanem Istentől születetté
Ján. ev. 1, 13. Ha valaki újonnan nem születend
nem láthatja az Istennek országát, ha valaki nem születet
viktól és Szentlélektől, nem mehet be az Istennek országá
A mi születettett testtől, test az, és a mi a Szentlélek
született lélek az. Ne csodáljad, hogy azt mondam nek
Szükség nektek újonnan születtetnetek. Ján.
3, 3. 5. 6. 7 Ki az Ó akaratja szerint szü
születtetnek az igazságnak beszéde által. Jak. 1,
Mivel hogy újonnan születettettetek, nem r
hadandó magból, hanem rothadás nélkül
magból, az élő és örökké megmaradandó Istennek beszéde
I. Pét. 1, 23. Mert a Krisztus Jézusban a körülmétkedé
semmit nem használ, sem a körülmétkedetlenség, hanem
új teremtés. Gal. 6, 15.

11) Egy asszony pedig, kinek Lidia volt a neve, a mi
nitásukat hallgatá, kinek az Ur megnyitá szivét,
figyelmezne azokra, melyeket Pál mond vala, Ap. Csel. 16

agositja (12), s a Krisztusban való élő hitet létre
za (13).

12) Mert valátok régen sötétség, most pedig világos
g az Urban. Eféz. 5, 8. Az érzéki ember pedig meg
m foghatja azokat, melyek az Istennek lelkéjé, mert ő
bolondságnak tetszenek, meg sem foghatja azokat,
rt a léleknek ereje által itéltetnek meg. I. Kor. 2, 14.

13) Mert kegyelemből tartattatok meg hit által, és ez
ti töletek van, Isten ajándéka ez. Eféz. 2, 8.

8. Czikk.

A szent keresztségről.

Hiszszük, hogy az Új-testamentom határozott ki
ontése szerint, a Krisztus által szereztetett szent
reszttség, mely az Ó visszajöveteléig a hívők számára
lyton megmaradjon (1) abban áll, hogy a megkeresz-
lendő az Urnak erre rendelt egy szolgálja által az
yának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében egyszer
z alá merítettessék és abból ismét kiemeltessék (2).

1) Azért elmenvén, tanitsatok minden népeket, megke-
sztelvén őket Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevé-
n. Tanítván őket, hogy megtartsák mind azokat, melye-
t én parancsoltam nektek. És ime én ti veletek vagyok
nden napon e világ végezetéig. Mát. 28, 19 20.

2) Akkor előjőve Jézus Galileából a Jordán mellé
noshoz, hogy megkereszteltetnék ő tőle. János pe-
erősen tiltja vala őtet, mondván: Nekem kell tőled meg-
reszteltetnem, Te pedig hozzám jösz-e? felelvén pedig Jézus
monda: hagyj békét most nekem, mert így illik nekünk a mi
ztünknek minden igazságát betöltenünk. És békét hagyá Já-
meki. Mát. 3, 13—15. És megkeresztelkedék a
ordánban Jánostól. Márk 1, 9. Mikor azért megke-
szteltetett vala Jézus, azonnal kijöve a vízből. Mát. 3, 16.
resztel vala pedig János is Enonban, Sálím mellett, mert
sok viz vala, és mennek vala Ó hozzá és megkeresz-
kednek vala. Ján. 3, 23. És mikor menének az uton,
tának egy vízhez, akkor monda neki a Főember: Imhol a
z, micsoda tilt meg engemet a keresztségtől? És megállítá a
keret és leszállának mindketten a vízbe Filep és a Főember,
Filep megkeresztelé őket. És mikor a vízből kijöttek
olna, az Urnak lelke elragadá Filepet. Ap. Csel. 8, 36. 38. 39.

Csak ily módon teljesítetik az isteni parancs (3) tartja meg Krisztusnak szerzeménye, mély, eredeti lentését (4). A szentírás egészen határozottan megjelöli azon személyeket, kik magokat ez intézmény alá vessék, s e kegyelem eszközt hálás szívvél megragadják, ugyanis, egyedül oly emberek, kik minden bár mely néphez tartozzanak is, előbb az evangélium és Isteinek szabad kegyelme által bűneikből megváltottak a Krisztushoz, s Ő benne teljes szívvél hitnek mint megváltójukban (5).

A keresztség a Krisztusbani hitnek és szeretetnek első gyümölcse, az Ur iránti engedelmesség ma-

3) Egy az Ur, egy a Hit, egy a Keresztség. Eféz. 4. Mert ha az Ő halálának hasonlatossága szerint Ő bele-tatván vele egy gyé lettünk, bizonyára az Ő feltámadásán hasonlatossága szerint is, Ő vele egygyé leszünk. Róma. 6.

4) Eltemetettetek Ő vele együtt a Keresztség által a halálba, mely által Ő vele együtt fel is támadtok az Isten erejének hite által, ki feltámasztotta Őtet a lából, és titeket, kik megholtatok volt a bűnökben, Ő vele együtt megelevenített. Kol. 2, 12. 13.

5) A ki hiend és megkeresztelkedendik tudni. Márk 16, 16. Mit cselekedjünk atyámfiai férfiak? Péter pedig monda nekik: Térjete meg és keresztelkedjete meg. A kik azért örömet vevék az Ő beszédét, megkeresztelkedének és megszaporodának azon a napon mintegy 3000 lelkekkel. Ap. Csel. 2, 37, 38. 41. Növekedet vala pedig az Urban hívőknek száma a) mind férfiaknak b) mind asszonyoknak Ap. Csel. 5, 14. Minekutánna pedig hittek volna Filepnek, ki azokat hirdeti, melyek az Isten országára és a Jézus Krisztus nevére való dolgok volnának megkeresztelkednek vala a) mind férfiak, b) mind asszonyok. Ap. Csel. 8, 12. Filep pedig monda: ha teljes szívből hissz, meglehet. Az pedig felelvén monda: Hiszem Jézus Krisztust Isten Fiaának lenni. Ap. Csel. 8, 37. Krisztus pedig a zsinagógának fejedelme hitt az Urban egész háznépével egybe, a Korinthusbeliek közül is sokan hallva, hisznek vala és megkeresztelkedtek. Ap. Csel. 18, 8. Minnyájan Isten fiai vagytok a Jézus Krisztusban való által. Mert valakik a Krisztusban megkeresztelkedtetek Krisztust öltöztetek fel. Gal. 3, 26. 27. Ap. Csel. 10, 42. 16, 13—15. 29—34. Márk. 1, 5. Luk. 3, 3.

széde (6) s az Ő anyaszentegyházába való belépés (7). bűnösnek, ki a bűn irtózatosságát s egész lényének ártóztatosságát (8) megismerte, ünnepélyes nyilatkozata és vallomása ez (9), hogy minden reményét egyedül Üdvezítőjének a Jézus Krisztusnak halálába és feltámadásába helyezi (10) és benne mint a bűn átka

6) Monda Péter: keresztelkedjete meg. A kik azért örömet vevék az Ő beszédét, megkeresztelkedének Ap. Csel. 2, 38. 41. Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Monda Ur neki: Kelj fel és menj be a városba, és megmondok neked mit kelljen cselekedned. Ap. Csel. 9, 6. Most annakokáért mit késedelmezel? Kelj fel és keresztelkedjél meg. Ap. Csel. 22, 16. Ha az én parancsolatimat megtartjátok, az én szeretetemben maradtok meg, miképen én is, az én Atyámnak parancsolatit megtartottam és maradok az Ő szerelmében. Ti az én barátim vagytok, ha azokat cselekeszitek, a melyeket parancsoltam nektek. Ján. 15, 10. 14. (Márk. 16, 16.)

7) Mert egy Lélek által mi mindnyájan egy testté keresztelkedtünk, akár zsidók, akár görögök, akár szolnokok, akár szabadosok. I. Kor. 12, 13. Az Ur pedig minden napon szaporítja vala a gyülekezetet azokból, a kik üdvözlendők valának. Ap. Csel. 2, 47.

8) Nem az a keresztség tart meg, melylyel a testnek szennyei elmosattatnak, hanem a jó lelkiösmeretnek Istennel való kérdeződése. I. Péter. 3, 21. Járuljunk meg szívvel és hitnek bizonyos bizodalomával a gonosz lelkiösmerettől megtisztult szivekkel És megmosván testünket tiszta vízzel, tartsuk meg a mi reménységünknek tartózkodás nélkül való vallását. Zsid. 10, 22. 23. Mivelhogy azért nagy Főpapunk van, ki az egeket által hatotta, tudniillik Jézus az Istennek Fia, megtartsuk e vallást. Zsid. 4, 14.

9) Bizonyynyal tudja azért az Izráelnek egész háza, hogy az Istentől tétetett Urrá és Krisztussá, ez a Jézus mondom, a kité megfeszítetek. Ezeket pedig mikor hallották volna szívekben megkeseredének. Ap. Csel. 2, 36. 37. Én vagyok a Jézus, a kité te kergetsz. Nehéz neked az ösztön ellen rugodoznod. És az félvén és rettegven monda: Uram! mit akarsz, hogy cselekedjem? és semmit nem látván harmadnapig, sem evett, sem ivott. Ap. Csel. 9, 5. 6. 9. Az pedig világot kérvén, eméne és rettegve esék Pálhoz és Siláshoz, és kihozván őket, monda: Édes Uraim, mit kell nekem cselekednem, hogy üdvözüljek? Ap. Csel. 16, 29. 30. (Mát. 3, 6.)

10) Térjete meg és keresztelkedjete meg a Jézus

és zsoldjától való megszabadítóban hiszen (11), hogy magát testtel s lélekkel a Krisztusnak által adja s fölülti (12), mint igazságát és erejét (13), hogy az embert megöldökl s a Krisztusnak egy új életbe járnai áhítoz (14).

A keresztség azonban egyszersmind Istennek ünnepe nyilatkozata és biztosítása a hívő, megkeresztelendő irányában, hogy ő a Krisztus Jézusban elváltva s megmerítve (15) s ekép vele együtt meghalt, eltemetett és feltámadott (16), hogy bűnei lemosattak (17) s hogy

Krisztus nevében a bűnöknek bocsánatjokról. Ap. Csel. 2. 38. Avagy nem tudjátok, hogy valaki megkeresztelkedtünk a Jézus Krisztusba, az Ő halálába keresztelkedtünk meg. Hogy ha meghaltunk a Krisztussal, hiszünk, hogy élünk is Ő vele. Róma 6, 3. 8. Mi azt állítjuk, hogy ha egy megholt mindenekért, tehát azok mindegyikén megholtak volt. II. Kor. 5, 15

11) A bűnök zsoldja a halál, az Istennek pedig ajándéka az örök élet a mi Urunk Jézus Krisztusban. Róma 6, 23. Mert, hogy megholt, a bűnök holt volt meg egyszer, hogy pedig él, az Istennek él. Ezenképen ti is. Róma 6, 10. 11. (Ezs. 53, 5. Ap. Csel. 8, 35.)

12) Mert valakik a Krisztusban megkereszteltettek, Krisztust öltöztették fel. Gal. 3, 26. 27.

13) Minden térd nekem hajol meg, minden nyelv reá esküszik. És azt mondják én felőlem: Csak az Urban vagy minden igazság és erő. Ezs. 45, 23. 24.

14) Eltemetettünk azért Ő vele együtt a keresztség által a halálba, hogy miképen feltámasztatott a Krisztus a halálból az Atyának dicsőségére, azonképen mi is új életbe járjunk. Mert ha az Ő halálának hasonlatossága szerint bele oltatván vele egygyé lettünk, bizonyára az Ő feltámadásának hasonlatossága szerint is Ő vele egygyé leszünk. Azt tudván, hogy ama mi Ő emberünk Ő vele megfeszítettett, hogy a bűnök teste megerőtelenüljön, hogy ezután ne szolgáljunk mi a bűnök. Róma 6, 4-6.

15) A kik megkeresztelkedtünk a Jézus Krisztusban. Róma 6, 3.

16) Ugy mi el vagyunk temetve Ő vele a keresztség általa a halálba stb. Róma 6, 4. 8. (Kol. 2, 12. 13.)

17) Ő, (Pál) semmit nem látván harmadnapig és nem evett, nem ivott. Csel. 9, 9. Egy Ananias nevű ember pedig, k

6 Istennek kedves gyermeke, a kiben az Atya gyönyörködik (18).

A keresztség határozottabban és hathatósabban idézze föl a megkeresztelendőben megszabadításának s üdvösségének tudatát (19) s ezt akarja Isten eszközölni a Szentlélek általi elpecsételéssel (20), azonban csak ott, hol ő előzőleg ezen lélek által az isten Fiában s az Ő halálában s feltámadásában való igaz üdvözítő hitet létre hozta (21).

A keresztségnek sajátága, hogy csak egyszer teljesítetik, míg a kegyelem többi eszközei a keresztyének egész életén át ismételtetnek és megújítatnak, ép azért felette fontos, hogy ezen egy cselekmény helyesen történjék.

a törvény szerint istenfő, kiről az ott lakó minden zsidók jó bizonyosságot tesznek, hozzám jöven és előmbé állván, mondanekem: Mit késlekedel? Kelj fel és keresztelkedjél meg és mosd el a te bűneidet, az Urnak nevét segítségül híván. Ap. Csel. 22, 12. 13. 16. (2, 38.)

18) És ime az égből szózat adaték, mely ezt mondja vala: Ez amaz én szerelmes Fiam, kiben én megengeszteltetem. Mát. 3, 17. Kiben minket ingyen magának kedvesekké tett ama Szerelmesben. (Eféz. 1, 6.)

19) Krisztus keresztségének példája most minket is megtart (nem az a keresztség, melylyel a testnek szennyei elmosattatnak, hanem a jó lelkiismeretnek Istennel való kérdésődése) a Jézus Krisztus feltámadása által. I. Pét. 3, 21. És mikor a vízből kijöttök volna, az Urnak lelke elragadá Tülepet és többé nem látá Őtet a Főember, mert megven vala az Ő után örömmel. Ap. Csel. 8, 39. És felkelvén megkeresztelkedék. És mikor evett volna megerősödék, és egy néhány napokon Saulus a tanítványokkal volt, kik Damaskusban valának. És azonnal prédikála a zsinagógákban a Krisztust, hogy Ő Istennek Fia volna. Ap. Csel. 9, 19. 20. Ap. Csel. 16, 31-34. Róm. 6, 3-11.

20) Mikor azért megkereszteltetett volna Jézus stb. Mát. 3, 16. Annakokáért kent meg téged az Isten stb. Zsid. 1, 9. A ki pedig minket a Krisztusban megkent, az Isten az, ki adta is szívünkbe a lélek zálogát. II. Kor. 1, 21. 22.

21) Kiben minekutána hittetek, megpecsételttetek az ígéretnek Szentlelkével. Eféz. 1, 13.

9. Czikk.

A szent vacsoráról.

Ezen az Ur által az Ő gyülekezete számára szerzeteltetett kegyelemteljes intézmény, melyet mi megbecsülhetlen kegyelem eszköznek tartunk, s melylyel gyakran éljünk (1), abban áll, hogy a gyülekezetben erre rendelt személy által a szerzési igék hangoztatása és ünnepélyes hálaíma után kenyér töretik, s ez valamint utána bor is a kehelyből a gyülekezet tagjai által vétetik (2).

Az Ur megváltottjainak kell a nekik adott szent és üdvös parancs folytán, az Ur visszajöveteléig e vacsora által hirdetni az Ő halálát, mint életök és üdvök egyedüli alapját (3). E hirdetés által az Isten Fiának

1) És foglalatosaik valának az apostoloknak tudományában, javaiknak egymással való közlésében, a kenyérnek megtörésében és a kenyörgésekben. És minden nap egyenlő akarattal a templomban valának és házanként a kenyeret megszegvén. Ap. Csel. 2, 42-46. A hétnek pedig első napján a tanítványokat egybegyűjtvén a kenyérnek megszegésére, Pál prédikála. Ap. Csel. 20, 7.

2) És mikor ők ennének, vevé Jézus a kenyeret megáldván, megtöré és adá nekik, mondván: Vegyétek, egyétek ez az én testem. És a pohárt vevén, miután hálát adott, adá nekik és ivának abból mindnyájan. És monda nekik: ez az én vérem, az új-szövetségnek vére, mely sokakért kiontatik. Márk. 14, 22-24. (Mát. 26, 26-28. Luk. 22, 17-20. I. Kor. 11, 23-25.)

3) Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és iszszátok e pohárt, az Urnak halálát hirdessétek, miglen éljő. I. Kor. 11, 26. En vagyok amaz élő kenyér. a ki mennyből leszállottam, ha valaki eszik e kenyérből él örökké, a kenyér pedig melyet én adok, az én testem, melyet én adok e világ életéért. Ján. 6, 51. Ő megsebesítettett a mi álnokságink-

emléke újból megelevenedik az ő szívékben s lelköknek megjelen vérének szépségében (4).

Hisszük, hogy Krisztus ezen szent jegyekben lelki módon táplálja testével és vérével a hívőket (5). Krisztus testének és vérének közössége a szent vacsorában (6), isteni zálog legyen a hívőknek, mely által a Krisztusban és az Ő áldozatában való részének tudata emeltetik s erősítettik (7) és az általa hitben

ért, megrontatott a mi bűneinkért, a mi békességünknek veresége van Ő rajta és az Ő sebeivel gyógyultunk meg. Ézs. 53, 5.

4) Mert én az Urtól vettem, a mit előtökbe is adtam, hogy az Ur Jézus azon éjszakán, melyen átadaték vette a kenyeret és hálát adván, megszegte és ezt mondotta: vegyétek, egyétek, ez az én testem, mely ti értetek megtöretik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképen a pohárt is vette, minekutánna vacsorált ezt mondván: E pohár az új-szövetség az én vérem által, ezt cselekedjétek, valamennyiszer iszszátok az én emlékezetemre. I. Kor. 11, 23-25. Émlékezzél meg, hogy a Jézus Krisztus feltámadott a halálból. II. Tim. 2, 8.

5) Szomjuhozik az én lelkem az élő erős Istenhez. Zaolt. 42, 3. Hogy jót ehessetek gyönyörködtesse a ti lelkeitek magát e kövérséggel. Ézs. 55, 2. (Ján. 6, 57.)

6) A hálaadásnak pohara, melyet megszentelünk, avagy nem a Krisztus vérével való közösség-e? A kenyér, melyet megszegünk, avagy nem a Krisztus testével való közösség-e? I. Kor. 10, 16.

7) És minekutánna a kenyeret vette és mikor hálát adott, megszegé és adá nekik, mondván: Ez az én testem, mely ti értetek adatik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképen a pohárt is, minekutánna vacsorált, ezt mondván: E pohár amaz új-szövetség az én vérem által, mely ti érteitek kiontatik. Luk. 22, 19. 20. Miképen elbocsátott engemet amaz élő Atya és én élek az Atya által, ugy a ki engemet eszen, él az is én általam. Ján. 6, 57. A kinél ott van a Fiu, annál ott van az élet, a kinél nincs ott az Isten Fia, annál nincs ott az élet. I. Ján. 5, 12. Én ő benne és te én benne, hogy legyenek tökéletesen egygyé. Ján. 17, 23. Ő a ki saját Fiának nem kedvezett, hanem értünk mindnyájunkért oda adta azt, hogy ne ajándékozná nekünk azzal mindent? Róm. 8, 32.

elsajátított bocsánatja a bűnöknek mind újból bizonyossá válik (8).

Az uri szent vacsora kizárólag csak olyanoké, kik Istennek megtérítő kegyelme által az ő tulajdonaivá lettek (9) és a szent keresztségben részesültek (10).

8) És mikor esznek vala, vevé Jézus a kenyeret és hálákat adván, megszégé és adá az ő tapítványainak s monda: vegyétek, egyétek, ez az én testem. És vevén a poharat és hálákat adván, adá nekik, mondván: Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, az új-szövetségnek vére, mely sokakért **bűnök bocsánatára kiontatik.** Mát. 26, 26. 28.

9) A megáldás pohara, melyet megáldunk, avagy nem a Krisztus vérével való közösség-e? A kenyér melyet megszégünk avagy nem a Krisztus testével való közösség-e? Mivel hogy egy kenyér az: egy test vagyunk mi a sokak, mert mindnyájan azon egy kenyérben részesülünk. Tekintetek a test szerint Izráelre: nincsenek-e azok, a kik az áldozatokból esznek, közösségben az oltárral? Sőt inkább azt mondom, hogy a miket áldoznak a pogányok, ördögöknek áldoznak és nem Istennek. Azt pedig nem akarom, hogy ti az ördögökkel lépjétek közösségbe. **Nem** ihatják az Ur poharát és az ördögök poharát. **Nem** lehettek az Ur asztalának és az ördögök asztalának részesei. I. Kor. 10, 16—18. 20. 21. Most pedig irtam nektek, hogy ne társalkodjatok azzal, a ki atyáfinak nevezett létére parázna, vagy fősvény, vagy bálványimádó, vagy szidalmazó, vagy részeges, vagy ragadozó, az ilyenekkel mondom, hogy ingyen se **egyetek.** I. Kor. 5, 11. Ne adjátok azt a mi szent az ebeknek, se a disznók elé ne hányjátok a ti drága gyöngyeiteket, nehogy azokat megtapodják lábaikkal és reátok fordulván megszagassanak titeket. Mát. 7, 6. (II. Kor. 6, 14—18.)

10) Azért elmenvén tanítsatok minden népeket, a) megkeresztelvén őket, tanítván, b) hogy megtartsák mindazokat, melyeket én parancsoltam nektek Mát. 28, 19. 20. Mert egy Lélek által mi mindnyájan a) egy testté **keresztelkedtünk** és mindnyájan egy itál lettünk b) egy lélekké. I. Kor. 12, 13.

10. Czikk.

Az Úrnak gyülekezetéről.

A keresztség által felvételünk a Krisztusnak e földön létező gyülekezetébe (1), s ezt az Úr kegyelem eszközül rendelte el a mi számunkra (2). A Jézus Krisztus és az Ő apostolai parancsa szerint (3), valamint az apostoli kor példájának megfelelőleg (4) s hogy az új-testamentom minden rendelkezése végre is hajtattassék (5), minden Istenhez megtért hívőnek kötelessége, hogy egyedül ne maradjon, hanem társuljon az Úrnak többi tanítványaival, mint egy testnek

1) Egy lélek által mi mindnyájan egy testté keresztelkedtünk. I. Kor. 12, 13.

2) Az igazságot követvén szeretetben, mindenestől fogva növekedjünk abban, a ki Fő, tudniillik a Krisztusban, kiből az egész test szép renddel és móddal egybeszerkesztettvén, minden tagoknak egybebocsáttatások által, minden tagnak mérték szerint való belső cselekedetének ereje által a testhez illendő növekedést vésszen magának felépítésére a szeretet által. Eféz. 4, 15. 16. És egymást becsüljük, hogy magunkat felindítsuk az atyáfiúi szerepre és a jó cselekedetekre. El nem hagyván a mi gyülekezetünket, miképen szokások némelyeknek, hanem intsük egymást. Zsid. 10, 24. 25. (Róm. 12, 5.)

3) Én a **dicsőséget**, melyet adtál nekem, nekik adtam, hogy egygyek legyenek, miképen mi egy vagynnk. Ján. 17, 22. Ti is mint élő kövek **építtessetek** fel, hogy legyetek lelki ház, szent papság, a lelki áldozatoknak áldoztatásokra. I. Pét. 2, 5. Mert ti az élő Istennek templomai vagytok, mint az Isten mondotta: Lakozom Ő bennük és bennük járok, és lesznek ő Istenek és ők lesznek én népem. Annakokáért **menjetek ki ő közülök és szakaszátok el magatokat azoktól,** ezt mondja az Ur. II. Korinth. 6, 16. 17.

4) A sokaságnak pedig, a mely hitt, szívők lelkők egy volt. Ap. Csel. 4, 32. (Ap. Csel. 1, 14. 2, 1. 41. 46. 47. 4, 24. és úgy tovább lásd az egész Apostolok cselekedeteit.)

5) Például: Máté 18, 15—17.

tagjai (6) s egy Isten házának élő kövei (7), hogy kölcsönösen építsék s vigasztalják és segítik egymást az üdv útján (8), hogy megmaradjanak az apostolok tanaiban, a közösségben, a kenyértörésben és az imában (9). A Krisztus igaz tanítványainak ilyen Isten igéje szerint szabályozott szövetezete képezi a keresztényen gyülekezetet (10). A gyülekezet megmásíthatlan szabálya és zsinórmértéke az Uj-testamentom marad (11).

6) Ti Pedig a Krisztus teste vagytok és tagjai rész szerint. I. Kor. 12, 27. (I. Kor. 12, 12—27.)

7) Azért immár felépítettetek a prófétáknak és apostoloknak fundamentumokon, melynek belső szegletköve a Jézus Krisztus, kiben az egész alkotmány szép renddel rakattatván nevededik, hogy legyen az Urnak szent temploma, melyen ti is együtt velünk építettetek, hogy legyetek Istennek hajléka a Szentlélekben. Eféz. 2, 19—22. (I. Pét. 2, 5.)

8) Annakokáért intsétek egymást és építsétek egyitek a másikat, miképen hogy azt is cselekeszitek. Kérünk pedig titeket Atyámfiai, intsétek azokat, a kik rendetlenül járnak, vigasztaljátok azokat a kik félelmes szívűtek, az erőtlenekeket segítétek, túrók legyetek mindenkhez. I. Thess. 5, 11. 14. Senki ti töletek a pálmát el ne csalja a tettetes aláztatosság által; — kik nem ragaszkodnak a Főhöz, mely által az egész test a tagoknak egybebecsáttatások és rakatások által egybefoglaltatván és egybekötöttvén nevededik az Isten növekedése szerint. Kol. 2, 18. 19. (Jud. 20. v.)

9) Ap. Csel. 2, 42.

10) Az én juhaim az én szómat hallgatják, én is ösmerem azokat, és engemet követnek. Ján. 10, 27. Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizony én tanítványim lesztek Ján. 8, 31.

11) Mert Isten mellett munkálódó szolgálk vagyunk. Isten majorsága. Isten építése vagytok. Az Istennek nekem adott ajándéka szerint mint bölcs mester alapot tettem le, más épít pedig arra. De vigyázzon ki-ki, mi módon épít arra. Mert más alapot senki nem tehet le azon kívül, a mely le van téve, mely a Jézus Krisztus. I. Kor. 3, 9—11. (Eféz. 2, 20.)

A gyülekezetben levő hivatalok.

Ennek feje egyedül az Ur Jézus Krisztus (12). Látható fejei e földön nincsenek (13).

Tagjainak kebeléből választja a gyülekezet véneit, tanítóit és szolgálait (14), kik elrendelés által ruháztatnak fel hivatalokkal.

Elrendelés alatt értjük azon szokást, melyre a szent irás tanít bennünket, hogy a gyülekezet által szolgálattételre megválasztott személyek, ugyanazon vagy egy más gyülekezet vénei által kezöknek főre levése és ima által hivatásuk teendőjére elkülönítettnek (15).

12) És mindeneket vetett az Ő lábai alá és Őtet tette mindeneknek felette az **Anyaszentegyháznak Fejévé**. Eféz. 1, 22. És Ő az **Anyaszentegyház testének Feje** Kolos. 1, 18. (Eféz. 4, 15.)

13) Jézus pedig előszólítván őket, monda: Tudjátok, hogy a világnak fejedelmei uralkodnak e világon, és a kik hatalmassok, hatalmaskodnak azokon. De nem úgy leszen ti köztetek, hanem a ki köztetek nagy akar lenni, legyen ti szolgátok. És valaki ti köztetek első akar lenni, legyen ti szolgátok. Mát. 20, 25—27. Ti pedig ne hivatassatok Mestereknek, mert egy a ti Mesteretek a **Krisztus**, ti pedig mindnyájan atyafiak vagytok. Mát. 23, 8.

14) És Ő adott némelyeket Apostolokat, némelyeket pedig Prófétákat, némelyeket pedig Pásztorokat és Doktorokat. A szenteknek egy testbe való kötöttetésekre, a szolgáltnak munkájára, a Krisztus testének építtetésére. Eféz. 4, 11. 12. És mikor minden gyülekezetekben választottak volna Seniorokat (Elöljárók, Vének.) Ap. Csel. 14, 23. Kik az atyafiak között fők valának. Tetszék azért nekünk, kik egyenlő akaratból egybegyültünk, hogy választott férfiakat küldjünk ti hozzátok. Ap. csel. 15, 22. 25. Nem jó nekünk elhagynunk az Istennek beszédét, és szolgálunk a szegények asztaloknak. Válasszatok azért Atyámfiai ti közületek hét férfiakat, kikre bizzuk ezt a dolgot. Tetszék pedig e dolog a jelenvaló egész sokaságnak, és választák Istvánt stb. Ap. cs. 6, 2—5.

Életmódjukat illetőleg mint eddigelé is épügy mint a gyülekezet minden egyéb tagja, a gyülekezet fegyelmi hatóságának alárendelve maradnak, azonban tekintettel I. Tim. 5, 19-re. (16.)

Vének és tanítók.

Mi vének és tanítók között semmiféle rangfokozatot el nem ismerünk (17), hanem azt tartjuk, hogy a szent írásban előforduló ezen nevezetek: püspökök, presbyterek stb. nem jelölnek meg valami rangbeli különbséget.

Tudományos ismereteket e hivatalok számára kívánatosoknak tartunk, de nem multhatatlanoknak (18)

15) Azokáért nem akarunk ismét alapot vetni a megholt cselekedetekből való megtérésből, és az Istenbe való hitből keresztségekből, kezeknek másra való feltevéséből. stb. Zsid. 6, 2. És mikor minden gyülekezetekben választottak volna Seniorokat, és imádkoztak volna bűjtőlésekkel egybe, ajánlák őket az Urnak. Ap. cs. 14, 23. Akkor azért mikor bűjtöltek és imádkoztak, kezeiket fejekre vetették, és elbocsáták őket. Ap. cs. 13, 3. Kezeidet hirtelen senkire ne vessd. I. Tim. 5, 22. Ezokáért hagyjalak téged Krétában, hogy a mi hátra vagy, azt helyre állasad, és rendelj városonként Seniorokat, miképen én teneked elődbe rendeltem. Tit. 1, 5. A hét szolgákat állaták az apostolok eleibe, kik mikor imádkoztak volna, az ő kezeiket reájok veték. Ap. Csel 6, 6.

16) Az egyházi szolga ellen vádolást be ne végy, hanem két vagy három tanu előtt. I. Tim. 5, 19.

17) Nézd fenntebb Mát. 20, 25—27. És senkit e földön Atyátoznak ne nevezetek, mert egy a ti Atyátok, a ki mennybe vagyon. Ne hivattassatok Doktoroknak is, mert egy a ti Doktorotok a Krisztus, hanem a ki köztetek legnagyobb legyen ti szolgátok. Mát. 23, 9—11, (I. Kor. 4, 9, 3, 8.)

18) Mert nem azért küldött engem a Krisztus, hogy kereszteljek, hanem hogy az evangéliumot hirdessem, de nem szólásban való bölcseséggel, hogy a Krisztusnak kereszte hiábavaló ne lenne. I. Kor. 1, 17. Én azért mikor ti hozzátok mennék Atyámfiak, nem mentem, hogy az Isten bizonyágtételét nagy ékesen szólással és bölcseséggel hirdessem nektek, mert nem végeztem volt ma-

hanem mindenek előtt a Ján. 21, 15—17. (19) követel-ményét, és a Pál leveleiben követelt tulajdonságokat és képességeket (20). A vének elnökölnek a gyülekezet ülésein, melynek igazgatását elvállalták. Feladatuk a gyülekezet határozatait keresztül vinni. Ezenkívül a polkok hűséges gondozása is kötelességek (21).

Amiban egyebet valamit tudni ti köztetek, hanem a Jézus Krisztust, azt pedig a ki megfeszítettet. És én nagy erőtelenséggel félelemmel és rettegéssel voltam ti köztetek, és az én beszédem és prédikálásom nem volt emberi bölcseségek hitető beszédiben, hanem inkább a lelki erőnek megmutatásában. Hogy a ti hitetek ne állana emberi bölcseségből, hanem isteni erőből, I. Kor. 2, 1—5. (Mát. 4, 18 22.)

19) Simon, Jónának fia szeretsze engem ezeknél inkább? Monda neki: Ugy Uram, te tudod, hogy szeretlek téged! monda neki: Legeltesd az én bárányaimat! Monda neki ismét másodszer is: Simon, Jónának fia szeretsze engem? monda neki: Ugy Uram, te tudod, hogy szeretlek téged! Monda neki: Legeltesd az én juhaimat! stb Ján. 21, 15 17.

20) Szükség azért a Püspöknek feddhetetlennek lenni, egy feleségű férfinak, vigyázónak, józannak, megékesítettnek, gazdálkodónak, a tanításra alkalmatosnak, nem bor mellett ülőnek, nem verekedőnek, nem nyereség rutul kívánójának, hanem mértékletesnek, idegennek a harcolástól, idegennek a fősvényiségtől, ki az ő házába jól tudjon előljárni, ki az ő magzatit engedelemben tartóztassa minden tisztességgel egybe. (Mert a ki az ő tulajdon házában nem tud előljárni, mimódon bírhatja az Isten anyaszentegyházát?). Nem újnak a tudományban, hogy valami módon felfuvalkodván, az Ördöggel egy kárhozatba ne essék. Szükség pedig neki jó bizonyosságának is lenni a kívülvalóktól, hogy szidalomba ne essék, és az ördögnek hálójába. I. Tim. 3, 1—7. Ha valaki feddhetetlen egy feleségű férfi, ki nek istentfélő magzatai vagynak, és nem hajlandók a bujálkodásra vagy a kik nem engedetlenek Mert szükség a Püspöknek feddhetetlennek lenni, ugy mint Isten sáfárának, nem vakmerőnek a maga értelmében, nem haragosnak, nem részegesnek, nem verekedőnek, nem nyereség undokul kívánójának hanem gazdálkodónak, jóknak szeretőjének, mértékletesnek, igaznak, szentnek, maga türtetőnek. Amaz igaz beszédnek, mely a tanításra való, szorgalmatos megtartójának, hogy inthesse is a hallgatókat a tiszta tudomány által, és meg is győzhesse az ellenkezőket. Tit. 1, 5—9.

21) ViseljeteK gondot azért magatokról és az egész nyájról, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett az Isten

A tanítóknak joguk és kötelességük az isteni tiszteleti összejövetelekkor prédikálni. (22). — Tanításaik evangéliomi tisztaságára felügyel az egész gyülekezet (23), mely azon esetben, ha egy prédikátor a evangéliom tanaitól, a mint ezek jelen hitvallomásba kifejezést találnak, eltérne, s eltérése mellett minden intés daczára megmaradna, az illetőt azonnal elmozdithatja hivatalától (24).

anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon véremmel keresett. Azért vigyázzatok, megemlékezzétek arról, hogy én három esztendeig éjjel és nappal meg nem szüntem könnyhullatással inteni **mindent**. Ap. Csel. 0, 28. 3. Engedjétek a ti elöttetek járóknak, és hallgassátok azokat, mert vigyáznak ők a ti lelkeitekért úgy, mint számádók, hogy örömmel miveljék azt, és nem bánattal, mert az nektek nem használ. Zsid. 13, 17.

22) Atyámfiaik ne legyetek sokan mesterek. Jak. 3, 1. Légy figyelmes az olvasásban, intésben és tanításban. I. Tim. 4, 13. Prédikáljad az igét, rajta légy mind alkalmas, mind alkalmatlan időben; feddődjél, dörgáld jól, intsed a hallgatókat minden szelidséggel és tanítással, vigyázz mindenkben, szenvedj, az evangélistának munkáját cselekedjed, a te szolgálatodat bizonyosképen megbizonyítsad. II. Tim. 4, 2. 5. Igyekezzél Isten előtt kedves lenni, és oly munkás, ki nem szégyenli a munkát és ki igazán hasznos a szolgálatnak beszédét. II. Tim. 2, 15.

23) Órizzétek magatokat a hamis prófétáktól, kik hozzátok jönnek juhoknak ruhájokban, de belől ragadozó farkasok. Mát. 7, 15. Szerelmesim, ne hidjétek minden léleknek, hanem megpróbáljátok a lelkeket, hogy Istentől vannak-e? mert sok hamis próféták jöttek a világra. I. Ján. 4, 1. Tudom a te cselekedetidet és a te fáradságodat, és hogy a gonoszokat el nem szenvedheted, és megkísértetted azokat, a kik apostoloknak mondják magokat, holott nem azok, és hazugoknak találtad őket. I. Jel. 2, 2. **Meglátsátok** hogy valaki ne legyen olyan, a kibennetek zsákmányt vessen az emberi bölcsességnek és csalárdságra rendeltetett hiábavaló tudományok általa, mely emberi rendelés szerint, a világnak betűi szerint és nem a Krisztus szerint van. Kolos. 2, 8.

24) A mint először mondtánk, most ismét másodszor is mondom: Ha valaki nektek hirdet valamit azon kívül a melyet vettetek, átok legyen. Gal. 1, 8. 9. Ha valaki

A szent keresztség, és a szent vacsora úgy a vénnek mint a tanítók által szolgáltatathatik ki (25).

A vénnek s a tanítónak hivatalai gyakran egy személyben vannak egyesítve.

Hivatalával jól összeegyeztethető, hogy a vén vagy a tanító külön keresetet is űz, azonban bizonyos körülmények között óhajtható, hogy kizárólag lelki hivatalának éljen (26). Ha a gyülekezet ezt kívánná, az isteni parancsok szerint kötelezve van, nekie tehetségeiknek megfelelő tisztességes életmódot nyújtani (27).

különböző tudományt tanít, és nem enged a mi Urunk Jézus Krisztus jó beszédének, és annak a tudományának, mely az isteni tiszteletről van. Az olyan kevély semmit nem tud, sőt. I. Tim. 6, 3. 4. Kérlek pedig titeket Atyámfiaik, hogy vegyétek eszetekbe azokat a kik háboruságnak okai volnának, kik más tudományra tanítanak a kívül, a melyet tanultatok, és azokat **eltávoztassátok**, mert a kik olyanok, a mi Urunk Jézus Krisztusnak nem szolgálnak, hanem az ő haskának, és az ékesen szólás, és hízlekedő beszéd által elcsalják az együgyű embereket sziveket. Róm. 16, 17. 18.

25) Ugy itéljen mi felőlünk az ember, mint a Krisztusnak szolgáló felől, és az Isten titkainak sáfárai felől. I. Kor. 4, 1.

26) És mivelhogy azonféle mives vala, azoknál marada, és ott munkálódott, azoknak pedig mesterségek volt sátorcsinálása. Ap. csel. 18, 3. Senkinek ezüstjét, vagy aranyát vagy ruháját nem kívántam. Sőt inkább ti tudjátok, hogy én magunk és a velem valóknak táplálására az én kezeimmel munkálódtam, és mindenestől megmutattam nektek, hogy szükség volna ilyen módon munkálódnán az erőtlenekekről gondot viselni, és megemlékezni az Ur Jézus beszédéről, hogy tudnilitik Ő mondotta: Jobb a d'ni másnak, hogy nem mint venni. Ap. csel. 20, 33. 35. (II. Thess. 3, 8.) Avagy nem tudjátok-e, hogy a kik a szent dolgokba foglalkoznak, a szent helyből élnek, és a kik az oltár körül forgolódnak az oltárral együtt veszik el részeket? Eképpen rendelte az Ur is azoknak, kik az Evangéliumot prédikálják, hogy az Evangéliumból éljenek. I. Kor. 9, 13. 14. Luk. 10, 7. 8.

27) Az olyan ember pedig, a ki taníttatik az Evangéliom tudományára, közzölje minden javait azzal, a ki őtet tanítja. Gal. 6, 6. Az egyházi szolgák, kik jól forgolódnak kettős tisztosságra méltóztassanak, főképen pedig azok, a kik munkálód-

Szolgák

A gyülekezet diakonjai vagy szolgálóinak a szent írásban jelzett tulajdonságokkal kell birniok (28). Támogatják a véneket s tanítókat hivatalaikban s különösen a gyülekezetnek anyagi ügyei vannak gondjaikra bizva (29).

A tagok kötelességei

A gyülekezet tagjainak kötelességei kölcsönös szívélyes szeretet (30), az összesek szellemi és testi

nak a beszédben és tanításban. Mert ezt, mondja az írás: A nyomtató ökörnek ne kösd fel a száját. Es: méltó a munká az ő jutalmára. I. Tim. 5, 17. 18. (I. Kor. 9, 7—14.)

28) Válasszatok azért Atyámfiai ti közületek hét férfiakat kiknek jó bizonyságok legyen, kik Szentlélekkel teljesek legyenek és bölcseséggel, kikre bizzuk ezt a dolgot Ap. Csel. 6, 3. Hasonlatosképen a Diákonusoknak tisztességeseknek kell lenni nem patvarkodóknak, nem kétnyelvűeknek, nem sok borbómerülteknek, nem a nyereség rutul kívánóinak. Olyaknak, kik a hitnek titkát tudják tiszta lelkiismerettel. Ezek pedig először meg is próbáltassanak, azután szolgáljanak, ha feddhetetlenek. Azonképen ezeknek feleségeik tisztességesek legyenek, nem patvarkodók, hanem józanok és hívek mindenekben. A Diákonusoknak egy feleségük legyen, kik az ő magzataikat jól bírják, és az ő saját házukat. I. Tim. 3, 8—12.

29) Az napokban pedig, mikor a tanítványok szaporodának, támad a görögök között panaszkodás a zsidók ellen hogy az ő közülök való özvegy asszonyok megvettetének a mindennapi szolgálatban. Annakokáért a 12 apostolok a tanítványoknak sokaságát egybegyűjtván, mondának: Nem jó nekünk elhagynunk az Istennek beszédét, és szolgálunk a szegények asztaloknak. Válasszatok azért Atyámfiai ti közületek hét férfiakat, kikre bizzuk ezt a dolgot. Mi pedig foglalatosok leszünk a könyörgésben, és az ige hirdetésének szolgálatában Ap. csel. 6, 1—4.

30) Új parancsolatot adok nektek: hogy egymást szeressétek, a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismerik meg mindenek, hogy én tanítványim vagytok, ha egymást szeretenditek. Ján. 13, 34 35. Mert ez az izenet, melyet hallottatok eleitől fogva, hogy szeressük egymást. I. Ján. 3, 11. A ti lelkeiteket megtisztítván és Szentlélek által engedvén az igazságnak a kép mutatá

jólétén való eleven munkás részvét (31), és lelkiismeretes használata a kegyelem eszközöknek s teljesítése azon intézkedéseknek, melyeket az Ur, mint a gyülekezet Feje tett (32). Különös kötelessége minden tagoknak, a szent vacsorának ünnepléséhez csatlakozni (33), s jelen lenni a gyülekezet vasárnapra vagy más hét-

nélküli atyafiui szeretettel tiszta szívből egymást igen szeressétek. I. Pét. 1, 22. (Ján. 15, 12. 17. Jak. 2 8.)

31) Ezen ismerjük meg a szeretetet, hogy a Krisztus az ő életét adta miérettünk, nekünk is azért adnunk kell a mi életünket a mi atyánkfiáiért. A kinek pedig van e világi gazdagsága, és látandja az ő atyjafiát valami nélkül szűkölködni, és bezárandja az ő szívét az előtt, mi módon marad meg az Istennek szerelme abban. Fiaccsáim, ne szeressük egymást csak beszéddel és nyelvvel, hanem cselekedettel és valósággal. I. Ján. 3, 16—18. Örüljetek az örülőkkel, és sirjatok a sirókkal. Róm. 12, 15. (Gal. 5, 6 I. Thess. 5, 14.)

32) Azért miképen az anyaszentegyház alája vettett a Krisztusnak, azonképen az asszonyok is az ő férjeiknek mindenekben. Eféz. 5, 24. A ki ezt mondja: Ismerem Ötet és az ő parancsolatát meg nem tartja, hazug az, és abban nincsen igazság. I. Ján. 2, 4. Ez pedig a szeretet, hogy járjunk az ő tudománya szerint. II. Ján. 6, v.

33) Jézus mondá: igyatok ebből mindnyájan, és iván a nak abból mindnyájan. Mát. 26, 27. Márk 14, 23.

34) El nem hagyván a mi gyülekezetünket, miképen szokások némelyeknek. Zsid. 10, 25. Ezek mind egyetemben foglalatosok valának az imádkozásokban és a könyörgésekben. Ap. csel. 1, 14. Mikor pedig a Pünkösöd napja eljött volna, valának mindnyájan egyakarattal együtt. Ap. csel. 2, 1. Es foglalatosok valának az apostoloknak tudományokban stb. Ap. csel. 2, 42. Ezek pedig, mikor ezeket hallák, egyenlőképen szavokat felemlék Istenhez, és mondának: Uram, te vagy az Isten stb. Ap. csel. 4, 24. Egy dolgot kértem az Úrtól, most is azont kérem; hogy lakhassam az Urnak házában életemnek minden idejében, hogy láthassam az Urnak szépségét, és látogathassam az Urnak templomát. Zsolt. 27, 4. Örvendezek, mikor nekem azt mondják: Menjünk el az Urnak házába! Zsolt. 122, 1. Mely igen szerelmentések a te hajlékaid óh seregeknek Ura Az Urnak pitvariba való menetelnek kívánsága miatt elfogyatkozik az én lelkem, az én szívem és testem kívánkoznak az élő erős Istenhez! Zsolt. 84, 2. 3.

köznapra elrendelt összejövetelein (34). Csakis a legnagyobb szükség esetében vagy betegség folytán szabad a gyülekezet tagjának a szent vacsorának ünneptől vagy az istentisztelettől vagy kivált a gyülekezet összejövetelétől távol maradnia (35.)

Szavazások.

A gyülekezet tanácskozó ülésin döntetnek el szavazás által a mennyire lehet az ügyek (36). A szavazásnál valamennyi tag egyenlőn szavazat-jogosult (37), s a szavazatok többsége dönt. Ily döntésnek a kisebbség magát alávetni tartozik, mivel szabadság és rend csak ily módon tartathatik fenn az Isten házában (38).

35) Az én fogadásimat megadom az Urnak majd az ő egész népe előtt. Zsolt. 116, 18.

36) Akkor tetszék az apostoloknak és a Senioroknak az egész gyülekezettel egybe. — Az apostolok, a seniorok, az atyafiak azoknak a pogányok között való atyánkfiaiak köszönetünket írjuk. Mivelhogy hallottuk stb. tetszék azért nekünk, kik egyenlő akaratból **egybegyűltünk** stb. Ap. csel. 15, 22—25. Hallották pedig egyebeknek szavokból, hogy te (Pál) mindazokat a zsidókat, kik a pogányok között vannak, a Mózesből való elszakadásra tanítod stb. Micsoda annakokáért? kétség nélkül szükség **egybegyűlni** a sokaságnak, mert meghallják, hogy te ide jöttél. Ezt mivelld azért, a mit neked tanácsul adunk. Ap. csel. 21, 21—23. (Mát. 18, 17)

37) Egy a ti Mestertek, a Krisztus, ti pedig mindnyájan **atyafiak** vagytok. A ki köztetek legnagyobb, legyen ti szolgátok. Mát. 23, 8. 11.

38) Mindenek pedig ékesen, és jó **renddel** legyenek ti köztetek. I. Kor. 14, 40. Mert az Isten nem szeretője a visszavonásnak, hanem a békeségnek, miképen a szenteknek minden gyülekezeteikben. I. Kor. 14, 33. Mert jóllehet testben távol vagyok tőletek, mindazáltal lélekben veletek vagyok, örülvén és látván a ti **rendtartásokat** Kol. 2, 5. Egymásnak **engedelmesek** legyetek isteni félelemmel Eféz 5, 21. Mindnyájan egymásnak **engedelmesek** legyetek. Alázatossággal ékesek legyetek belől. I. Pét. 5, 5. Ha a **gyülekezetnek** sem fogadja szavát, legyen te előtted olyan, mint valamely pogány vagy fukar. Bizony mondom nektek, valakiket megköt-

Felvétel.

Uj tagnak felvétele csak szavazás által történhet. Ha előzetesen az illető lelkiállapota nyilvánvaló lett és személyesen a gyülekezet színe előtt a hitvallomást a felveendő letette (39). Az ily szavazásnál kívánatos, hogy egyhangúság létezzék.

Gyülekezeti fegyelem.

Krisztus rendelete Máté evangéliuma XVIII. része 6. versétől a 17-ig minden tag által külömbség nélkül szigoruan megtartandó. Mindenkinek kötelessége az adott írást szeretetben elfogadni, s ott, hol szükséges, szeretetben meginteni, a nélkül, hogy erről harmadik személyhez tudomás jusson. Csak a kizárás után szabad a tagoknak egy testvért mint a gyülekezethez vagy az Isten népéhez nem tartozót tekinteni, s így vele elbánni (40).

Ötök e földön, a mennyben is kötözve lesznek, és valakiket megoldoztok e földön, a mennyben is oldozva lesznek. Mát. 18, 17. 18.

39) A hit által való nemes harczot harczold meg, ragaszkodjál az örök élethez, melyre hivattattál is és nemes vallástétellel vallást tettél sok tanuk előtt. I. Tim. 4, 12. Megtartsuk e vallást. Zsid. 4, 14. Tudniülük, hogyha vallást teszsz a te száddal az Ur Jézusról, és szívedben, hogy az Isten Őtet feltámasztotta a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az üdvösségre. Róm. 10. 9. 10. (Mát. 10, 32.)

40) Ha pedig vétkezik te ellened a te atyádfia, menj el és dorgáld meg őtet csak te közötted és ő közötté, hogyha szót fogadja, megnyerted a te atyádfiát, — ha pedig szót nem fogadja, végy melléd még egy vagy két embert, hogy két vagy három bizonyoságnak szájából az egész dolog bizonyosabb legyen. Hogyha azoknak sem fogadja szavokat, mond meg a gyülekezetnek, hogyha a gyülekezetnek sem fogadja szavát, legyen te előtted olyan, mint valamely pogány vagy fukar. Mát. 18, 15—17.

Kizárás.

A gyülekezetnek, alapítójának szabálya szerinti joga és kötelessége tagjai közül azokat, kiknek élete hűtlenségnek ellent mond, kik egy isteni törvényt megszegnek, s intés által magukat bűnbánatra, s igaz javulás elhatározására birni nem hagyták, tehát a bűnben megmaradnak, rendes szavazás által kizárni s a tagok jogait tőlük megvonni (41). Oly tagok, kik nyilvános botrányt szüldenek, vagy többször ismétlődő bűnökbe esnek s kiknek igére-

41) Hogy ti közületek kivettettek volna, a ki e bűnt eslekedte. En pedig — immár mintha jelen volnék, megítéltem hogy az, a ki azt aképen cselekedte, minekutánna ti és az e lelkem a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében egybegyűjtötök, a mi Urunk Jézus Krisztusnak hatalmával, ez ilyen ember adattassék a Sátánnak. — Nem jó a ti dicsekedétek, avagy ne tudjátok-é, hogy egy kicsiny kovász megposhasztja az egész tésztát. **Tisztiúsátok** ki azért a régi kovászt. — Megírtam nektek levelemben; hogy a paráznákkal ne társalkodjátok, de nem mindenestől fogva világnak paráznáival, vagy fősvényeivel, vagy ragadozóival, vagy bálványimádóival mert olyan módon ki kellene a világól mennetek. Most pedig írtam nektek, hogy ne társalkodjatok azzal, ha valaki, holott atyafiúnak neveztetik, parázna, vagy fősvény, vagy bálványimádó, vagy szidalmazó vagy részeges, vagy ragadozó, ez ilyenekkel mondom hogy ingyen se egyetek. Mert micsoda közöm vagyó ahhoz, hogy a kívülvalókról is ítéletet tegyek? avagy nem azokról teszték-é ti ítéletet, a kik **belől** vannak az Isten házában? A kívülvalókról pedig az Isten ítéletet teszen. **Vessétek** ki azért a gonosz embert közületek. I. Kor. 5, 1—13. Hagyjuk pedig nektek atyámfiai a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében, hogy megvonjátok magatokat **minden** atyafiutól a ki rendetlenül viseli magát, és nem a tanított tudomány szerint, melyet vett mi tőlünk. II. Thess. 3, 6. Az eretnek embert egy vagy két intés után megvessed. Tudván, hogy a ki ilyen, elfordult és vétkezett. **Zik** úgy, mint ki az ő maga ítélete által is vádoltatik. Tit. 3, 10, 11. Megtartván a hitet, és a jó lelkiismeretet, melyet némelyek megvetvén, a hitet elvesztették, kik közül való Hime néus és Alexander, kiket adtam a Sátánnak, hogy megtanulják azt, hogy ne káromoljanak. I. Tim. 2, 19, 20. (I. Tim. 6, 3—5.)

k hitelt nem érdemel, bűnbánat felőli biztosításaikra való tekintet nélkül hasonló módon kizáratnak (42).

Egy kizáratnak újból való felvétele, mint minden más felvétele, a megejtett vizsgálat s a bűnöknek a gyülekezet előtt történt bevallása után, szavazás által törvényszerűvé válik (43).

42) I. Kor. 5, 1—13. — Teremjetekek azért megtéréshez való gyümölcsöket. Mát. 3, 8.

43) Elég az ilyen embernek e mindenek által való közönséges dorgálás. annyira hogy inkább viszont megkellene engednetek neki, és ötet vigasztalnotok, hogy valahányszor ismétlődő módon a felettébbvaló keserüségtől meg ne emésztesék az ilyen ember. Azért kérek titeket, hogy erősítsétek meg az ő szívét a jóval való szerelmeletek. II. Kor. 2, 6—8.

11. Czikk.

A szentségről.

Hiszszük, hogy szentség nélkül senki sem fogja megélni az Urat (1). A bűnösnek, a Krisztusbani hit nélkül az Isten előtt való megigazulásának következménye s azzal elváhatlanul összefügg (2).

1) Kövessétek a békességet mindenekkel, és a szent életet, mely nélkül senki nem látja az Urat. Zsid. 12, 14. Miképen hogy szent az, a ki titeket elhívott, ti is szentek legyetek teljes életetekben. Annak okáért irattatott meg: Szentek legyetek, mert én szent vagyok. I. Pét. 1, 15, 16. Mert az Isten akarátja, tudniillik: a ti megszenteltetésétek. Mert nem hívott minket az Isten tisztátalanságra, hanem a szentségre. I. Thess. 4, 3, 7. (Eféz. 1, 4.)

2) Az Istentől vagytok ti a Jézus Krisztusban, ki lett nekünk Istentől bölcsesség, igazság, szentség és váltság. I. Kor. 1, 30. Távól legyen, a kik megholtunk a bűnnek, mi módon élnek még abban? Róm. 6, 2. Minden szőlőveszszét, valamely én bennem gyümölcsöt nem terem, kimetsz és mindent, valamely gyümölcsöt terem, megtisztít, hogy több gyümölcsöt teremjen. Ján. 15, 2. (Jak. 2, 17. Mát. 7, 17. Gal. 5, 22. Eföz. 2, 10.)

Abban áll, hogy, miután a bűn uralma az új-
jászlóttnek szívébe megszünttetett (3), Ő most a
Szentlélek folytonos behatása által (4) minden szor-
galmát megfeszíti, hogy a bűnnek, mely még mindig
körülfogja, meghaljon (5), Istenének törvényét telje-
sitse (6), s testét és lelkét élő, és Istennek tetsző

3) Mert a bűn ti rajtatok nem **uralkodik**. Most pedig
minekutánna megszabadultatok a bűntől, és Isten
szolgáivá lettetek, annak gyümölcsét vettétek, a szent
életet, melynek vége örök élet. Róm. 6, 14. 22.

4) Mert valakik Isten lelkétől **vezéreltetnek** azok Isten
fiai. Róm. 8, 14.

5) Megtalálom azért magamban, ki jót akarok cselekedni
e törvényt: hogy a bűn ugyan hozzám ragadott. Róm. 7, 21.
Mert ha test szerint éltek, meghaltok, de ha a lélekkel a
testnek cselekedeteit **megöldöklitek**, éltek. Róm. 8, 13.
Öldökljétek meg azért a ti földi tagjaitokat, a
paráznaságot, tisztátalanságot, bujaságot, gonosz kívánságot, és
a fősvénységet, mely bálványimádás. Mely dolgokért jó az isten-
nek haragja az engedetlen fiakra. Melyekben ti is jártok
vala régenten, mikor azokban élnétek. **Most** pedig vessétek
le ti is mind ezeket: a haragot, a hirtelen felgerjedést, a
gonoszszágot, a káromlást, és a beszédeknek tisztátalanságát a
ti szátokból. Ne hazudjatok egymás ellen, mivel hogy levet-
keztétek amaz ő embert az ő cselekedetivel
egybe, és felöltöztétek amaz új embert. Kol. 3, 5—10. Annak
okáért levetvén minden körülünk való bűnt, nagy állhata-
tossággal a mi előnkbe adatott célt kifussuk. Zsid. 12, 1.
(Eféz. 4, 22—32. Tit. 2, 11—12.)

6) Annak okáért a szövetség, a melyet kötök az Izráel
házával a napok után, ezt mondja az Ur: **Benyomom** az én
törvényemet az ő elméjébe, és az ő szíveibe
beírom, és lesznek nekik Istenek, és ők lesznek nekem én
népem. Zsid. 8, 10. Mert **gyönyörködöm az Isten törvényében**
a belső ember szerint. Róm. 7, 22. A hamisságnak utát távoztasd
el én tőlem, és a te törvényedet adjad nekem. Örök-
ség szerint bírom a te bizonyágtételidet mindörökké, mert az
én szívemnek öröme azok. Hajlott az én szívem a te
parancsolatidnak cselekedetire mindörökké és mindvégig.
Az állhatatlanokat gyűlölöm, a te törvényidet pedig
szeretem. Zsolt. 119, 29. 111—113.

áldozatul hozza (7), mely által Isten dicsőítettet (8).
Ezen igyekvésében még némely gyengeség és bűn által
megejtethetik (9), de ezeket nem fogja kimenteni (10),
sőt inkább mélyen megbánja (11), mert általok kegyel-
mes Istenét megsérti (12) s vele való békéjét meg-
rontja (13). Ily esetben nyugtot nem fog találni, míg

7) Kérlek azért titeket **Atyámfiak** az Istennek irgalmas-
ságára, hogy állassátok a ti testeiteket élő, szent és
Istennek kedves áldozatul ama ti okos tiszteleteteket.
Róm. 12, 1.

8) Mert áron vétettetek, dicsőítsetek azért az Istent a ti
testetekben és lelketekben, melyek az Istenéi. I. Kor. 6, 20.

9) Mert nem cselekeszem a jót, melyet akarnék,
hanem a gonoszt cselekeszem, melyet nem akarok. De
látok az én tagjaimban más törvényt, mely az én elmémnek
törvényével ellenkezik, és engem rabul ad a bűn törvé-
nyének, mely az én tagjaimba van. Ő én szegény ember!
kicsoda szabadít meg engemet e halálnak testéből? Róm. 7,
19. 23. 24. Mert a test a lélek ellen törekedik, a lélek pedig
a test ellen. Ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy
azokat ne cselekedhessétek, a melyeket akartok.
Gal. 5, 17. Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mi bennünk,
magunkat megcsaljuk, és **igazság mi bennünk nincsen**. Ha meg-
valljuk a mi bűneinket, hív és igaz az Isten, hogy meg-
bocsássa nekünk a mi bűneinket, és **megtisztítson** minket
minden hamisságtól. I. Ján. 1, 8, 9. (I. Ján. 3, 3. Péld. 20, 9.
Pred. 7, 21.)

10) Mert az én vétkeimet esmérem, és az én bűnöm
szüntelen forog előttem. Zsolt. 51, 5.

11) Most örülök, nem hogy keserűséggel illettettetek, ha-
nem hogy keserűséggel illettettetek a megtérésre,
mert Isten szerint való keserűséggel keserítettetek meg.
II. Kor. 7, 9. Az Isten előtt kedves áldozatok a töredelmes
lélek, a töredelmes és keserves szívet óh Isten nem
utálod meg. Zsolt. 51, 19. (Zsolt. 38, 5—7.)

12) **Te ellened**, csak te ellened vétkeztem, és
gonoszszágot cselekedtem a te **szeméd előtt**. Zsolt. 51, 6.
Akkor megemlékezik Péter Jézusnak beszédéről — és ki-
menvén nagy keservesen síra. Mát. 26, 75.

13) Nincsen épség az én testemben a te haragod miatt,
és **nincsen békesség** az én csontaimban az én bűneim miatt.
Zsolt. 38, 4.

ujból bocsánatot nem nyert (14) s a jövőben az elővigyázóbb leszen (15).

A szentség lényege szent és gyermekded szerelmestől Isten és az Ő parancsolatai iránt (16), s e szerelmestől mely a szívbe támasztatik, fentartatik és táplálta a Szentlélek által (17), lassanként átalakítja az embert Istennek képmásává (18). Azt tartjuk, hogy a szerelmestől

14) Én mikor veszteglenék megavultak az én cselekedeteim az én napestig való jajgatásom miatt. Mert éjjel és napközben nehezedik én rajtam a te kezed, változott az én nedveségem nyári szárazságokra. Annakokáért az én bűnöm megjelentettem neked, és az én hamisságomat elrejtettem, fedeztem, és mondték: Megvallom magam ellen álnokomat az Urnak, és te megbocsátottad az én bűneimnek hamisságát. **Azért könyörög neked minden szent a megtalálásnak idejére.** Zsolt 32, 3—6. És bocsásd meg a mi vétkeinket, mert mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Mát. 6, 12.

15) Meglássátok annakokáért mimódon okkál járjatok, nem mint bolondok, hanem mint bölcssek. Annakokáért ne gyeteket esztelenek, hanem megértsétek mi legyen az Urnak akaratja. Eféz. 5, 15. 17. Add meg nekem a te idvezítésemnek örömet, és az engedelemnek lelkével erősíts meg engem. Tanítom a bűnösöket a te utaidra, és a bűnösök te hozzád térnek. Zsolt. 51, 14. 15.

16) Mert a Krisztus ama szerelme szorongat minket. I. Kor. 5, 14. Ha embereknek vagy angyaloknak nyelveken szólunk, is, a szeretet pedig nincsen én bennem, olyá lettem, mint zengő ércz, és a pengő cimbalom. És ha minden vagyonomat a szegények tápláltatására költemén is, és ha testemet tüzre adnám is, ha szeretet nincsen bennem, semmit az nem használ. Azért most megmarad a hit, a remény, a szeretet és a három, ezek között pedig legnagyobb a szeretet. I. Kor. 13, 1. 3. 13. Törekedjete a szeretetre. I. Kor. 14, 1. (Eféz. 4, 15. II. Thess. 3, 5. I. Ján. 4, 19. 5, 3.)

17) Az Istennek szerelme kiontatott a szívünkbe a Szentlélek által, ki nekünk adatott Róm. 5, 5.

18) És meg kell ujulnotok a ti elméteknék lelke szerelmestől fel kell öltöznötök amaz új embert, mely isten szerelmestől teremtetett az igazságra, és a valóságos szent életre. Eféz. 4, 23. 24. Mi pedig mindnyájan felfedett orczával az Urnak dicsőségét mintegy tükörbe látván azon a bűnösön, a z a t r a elváltoztatunk dicsőségéből dicsőségbe, ugymint az Ur lelkétől. II. Kor. 3, 18. Kol. 3, 10.

nek egész életünkön kell végig vonulnia (19), s a legszentebb élet mellett is mindenkor van kegyelmünk Istennek megbocsátó kegyelmére a Krisztus vére által (20).

19) Tisztítsuk meg magunkat a testnek és a léleknek minden tisztátalanságától, hogy a mi szentségünk isteni félelemben vigyük véghez. II. Kor. 7, 1. (I. Kor. 9, 27. I. Tim. 2, 15.)

20) Járuljunk azért bizodalommal a kegyelemnek, mert kiéhez hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk alkalmas időben való segítségre. Zsid. 4, 16. **Hogyha a kegyelem hiányában járunk, miképen hogy Ő is világosságban van, hasonló társaságunk van vele és a Jézus Krisztusnak az irgalmas vére tisztít meg minket minden bűneinkből.** I. Ján. 1, 7. **De valaki az egész törvényt megtartja, de vétkezik egy tételben, az egész törvénynek megfontolásába vetjük elődbe a kegyelmünk irgalmasságunknak bizodalomába bízunk, mert a kegyelemmel a kegyelemmel.** Dán. 9, 18 (Róm. 3, 27. 28. 4, 4—8. I. Pét. 1. 2.)

12. Czikk.

Az isteni törvényről.

A törvényről általában.

Hiszszük, hogy ámbár az ujszövetségi kegyelem megkezdése alatt élünk, mégis az isteni törvény, a mint az a paradicsomban adatott (1), a Sinain bővebben megújított (2), s az Ur Jézus által oly világosan

1) De ők mind megromlott emberek, megszegték az én szövetségemet, mint Ádám. Hózs. 6, 7. Atyámiai, új tudományt nem írok nektek, hanem régi tudományt, melyet az életről fogva tudtatok. E régi tudomány az a beszéd, melyet az életről fogva tudtatok. I. Ján. 2, 7.

2) Mert e parancsolatok: Ne paráználkoddjál; Ne ölj; Ne irigsz; Hamis tanúságot ne szólj; Ne kívánjad, és ha több más parancsolat van, e beszédben foglalatik be summa szerint, megújított: Szeressed felebarátodat, mint te magadat. Róm. 13, 9. (Gal 5, 14)

kitüntettetett (3), nem helyeztetett erőn és hatalom kívül (4) hanem mint azelőtt hasznos és alkalmas rendeltetésű (5). Ez azonban háromszoros:

a) Az emberek vad, féktelen szenvedélyeit zárlázza s Isten szentségének és igazságának tekintetében földön föntartja (6).

b) Vezéreljen a bűnök felismeréséhez (7) s leg-

3) Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek és parancsoknak eltörölésére, nem jöttem hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy azt betöltsém. Mát. 5, 17. De minekutána eljött a teljes idő, kibocsátá Isten az Ő Fiát, ki asszonytól született, ki a törvény alá adta magát, hogy azokat a kik a törvény alatt valának, megváltaná, hogy fogadott fiúsá vágnének Gal 4, 4. 5. Megalázta magát, engedelmes lett mind a halálig. Filipp 2, 8. Az Ur gyönyörködik vala Ő benne az Ő igazságaért, az Ő törvényével méltóságossá és becsületette őtet. Ézsai. 42, 21.

4) A törvényt azért hiábavalóvá tesszük-e a törvény által? Távol legyen az, sőt inkább a törvényt erősíti. Róm. 3, 31. A körülmétkedés semmi, a körülmétkedetlenség is semmi, hanem az Isten parancsolatinak megtartásuk kivántatik. I. Kor. 7, 19. Azért az én elmémmel szegődök az Isten törvényének. Róm. 7, 25.

5) Azért a törvény magába szent, ama parancsolat szent, igaz és jó. Róm. 7, 12. Tudjuk pedig, hogy a törvény jó, ha valaki azzal jól él. I. Tim 1, 8.

6) Tudván ezt, hogy a törvény az igaznak nem adható hanem a törvény megutálóinak, az engedetleneknek, az istenteleneknek, a bűnösöknek, a latroknak és a fertelmeseknek, atyjuk, anyjuk öldöklőinek, a gyilkosoknak, paráznáknak, fiakkal fertelmeskedőknek, emberlopóknak, hazugoknak, hamis hitűeknek, és ha mi egyéb van a mi az igaz tudomány ellenkezik. I. Tim. 1, 9, 10.

7) A törvény pedig bejött, hogy a bűn megnevekedne mert a bűnnek esmérete a törvény által van. Róm. 3, 2. A bűn nem tulajdonittatik az embernek, mikor semmi törvény nincsen, Róm. 5, 13. Mert a gonosz kívánságot is nem tudtam volna, ha a törvény nem mondaná: Ne kívánjad. Róm. 7, 7. Mikor a bűn megismertetnék, halált okozván nekem a jó által, hogy felettből bűnössé legyen a bűn a parancsolat által. Róm. 7, 13.

adó mester a Krisztusra (8) azáltal, hogy szentsége mérhetetlensége (9), nagy terjedelme (10), és lelki telme által (11) megmutatja a bűnös embernek mely lehetetlen megtartása (12), s így a kegyelem és bocsánat szükségének érzetét felkölti.

c) Világosítsa meg ez az ujjászületett (13) hogy gyönyörködjék az Isten törvényén a belső ember szerint,

8) Így hát a törvény Krisztusra vezérlő mesterünk ké lett nekünk, hogy hitből igazuljunk meg. Gal. 3, 24.

Mert valakik csak a törvény cselekedeteiből vannak, azok alatt vannak, mert meg van írva: Átkozott mindenki, ki nem marad meg mindazokban, a mik megíratk a törvény könyvében, hogy cselekedje azokat. Gal. 3, 10. Ki a törvénnyel dicsekszel, a törvény megrontása által gyaládoz az Istent? Róm. 2, 23 (Jak. 2, 10.)

10) Valaki haragszik az ő atyafiára ok nélkül, méltó tételre. Valaki pedig ezt mondja az ő atyafiának: Rá káromoltó a főtanácsra. Valaki ismét ezt mondja: Bolond, a méltó a gyehennának tüze. Ha valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okaért, immár paráználkodott azzal az ő szívében. Mát. 5, 22. 28. Valaki gyűlöli az ő atyafiát, gyilkos az, és tudjátok, hogy egy gyilkosnak is nincsen örök élet. I. Ján 3, 15.

11) Mert jól tudjuk, hogy a törvény lelki állapot, de én testi vagyok, és rekesztettem a bűn alá. Róm. 7, 11.

12) Tudjuk pedig, ha valamit a törvény mond, azoknak megmondja, a kik a törvénybe vagynak, hogy mindennek az ő szívébe bedugattassék, és az egész világ méltó legyen Isten előtt a kárhozatra. Annakokaért egy test nem igazul meg a törvénynek cselekedeteiből. Róm. 3, 20. Mert a mi a törvénynek lehetetlen volt a testnek erőtlenségénél fogva, az Isten elküldvén a maga Fiát bűnös test hasonlatosságában, és a bűnért kárhoztatta a bűnt az ő testében. Róm. 8, 3.

13) Akkor meg nem szégyenülnék mikor néznék minden te parancsolatidra. Zsolt. 119, 6. Boldog ember az, a ki a hitetleneknek tanácsokon nem jár, hanem az Ur törvényében van az ő gyönyörűsége, és az ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal. Zsolt. 1, 1. 2.

(14) hogy a helyes utat el ne tévessze (15), maga által választott szentségre ne jusson (16), s a fenséges cselekedet melyre rendeltetett, hogy Isten képében teljesen megújuljon, szem előtt tartsa (17); a testnek gyarlósága miatt, mely e földön még mindig körül fogja (18).

A mi a törvény szertartásos részét illeti, hiszszük, hogy az a Krisztus által betöltött (19), s minthogy Ő vele a valóság jelent meg az árnyék helyébe (20) ez félretételt (21), s a Jézus áldozatában, melyh

14) Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a be-
ember szerint Róm. 7, 22.

15) Minden gonosznak ösvényétől megtartattam az én lábaimat, hogy megőrizném a te beszéded. A te parancsolatidból bölcsé lettem, annakokáért gyűlölöm minden hamisságnak ösvényét. Azért mind te parancsolatidat teljességgel igazaknak mondom lenni és a hamisságnak minden ösvényét gyűlölöm. Zsolt. 119, 104. 128.

16) Senki ti töletek a pálmát el ne csalja a tettetes a zatosság által, és Angyaloknak tiszteltek által, ő magát olyak avatván, amelyeket nem látott, és felvulkodván vakmerőkép az ő testének értelmével. Kol. 2, 18.

17) És arról tudjuk meg, hogy őtet megismertük ha az Ő parancsolatait megtartjuk. I. Ján. 2, 3.

18) Minden terhet lerakva, és a minket környező büntartással fussuk az előttünk fekvő küzdő pályát. Zsid. 12, 1.

19) Nem jöttem a törvények eltörlésére, hanem betöltésére. Mát. 5, 17.

20) A törvény a következő jóknak árnyékja volt, ne a valóságnak kimetszett formája Zsid. 10, 1. Az ó-testamentum étel és ital áldozatok, ünnep, újhold és szombat csak árnyék volt a jövődönék, de a valóság a Krisztus. Kol. 2, 17.

21) Mert az előbbi parancsolat eltöröltetik annyira erőtlenné és haszontalanná vált, mivel semmi tökéletesedést sem szerzett a törvény, másfelől az Istenhez való közeledésünknek biztos reménysége vezetettük be. Zsid. 7, 18 19. szót az intézetek hozzá: Kelj föl Péter, öljed és egyél. Mondta pedig Péter: nem eszem Uram; mert soha sem ettem semmi a földön, vagy tisztátalan állatot. És ismét szózat intézetek hozták másodszor is: A mit Isten megtisztított, te meg ne vedd. Ap. csel. 10, 13—15. Mert tetszett a Szentléleknek nekünk, hogy egyéb terhet ne tegyünk ti rátok, mint ez

tel ragaszkodunk, áll a törvény ama részének betöltésére (22) A mi azonban a törvény erkölcsi részét illeti, egyenlőként az a tizparancsolatban foglaltatik, hiszszük, hogy abban Istennek lényege és akaratja örök időkre nyert meg a megjelölést (23), s előbb fog elmúlni az ég és a föld, mert sem a törvénynek csak egy pontocskája is érvényét veszítene (24).

A szombatról különösen.

Az Isten tiz parancsolatjának mindegyike egyenlő értékű és szentségű, s ezt kiváltképpen a szombat-

szent dolgokat: tartózkodni azoktól, a mik bálványoknak szentelték, és a vérnek ételétől, és a fulva holt állattól, és a házasságtól. Ap. csel. 15, 28. 29. (Eféz. 2, 14. 15.)

22) Mondom pedig, valaméddig gyermek az örökös, semmi különbség a szolgáltól, noha mindennek ura; hanem a szolgák és házigazdák alatt van az atyjától kiszabott ideig. Minthogy mi is, mikor gyermekek valánk, a világ elején alatt voltunk szolgákká téve. Midőn pedig eljött az idő a szabadság: kibocsátotta az Isten az Ő Fiát, a ki asszonytól született, a törvény alatt született, hogy váltsa meg azokat, a kik a törvény alatt vannak, hogy a fiuvá-fogadtatást nyerjék el. Gal. 4, 1—5. Róm. 10, 4.

23) Ha pedig be akarsz az életbe menni, tartsd meg a tizparancsolatokat. Monda az Jézusnak: Melyeket? Jézus pedig monda: Ezt: ne ölj, ne paráználkodjál, ne orozz, hamis nyilatkozást ne tegy, tiszteljed atyádat és anyádat, és szeressd felebarátodat mint te magadat. Mát. 19, 17. 18. Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben: Jézus pedig monda: Szeressed a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelküdből, és teljes elmédből. Ez az első nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeressed felebarátodat, mint te magadat. A két parancsolattól függ egész törvény és a próféták. Mát. 22, 37—40. Ti gyermekek engedelmesek legyetek szüleiteknek az Urak előtt. Mert ez igazságos. Tiszteljed atyádat és anyádat, mely pedig az első parancsolat ígérettel, hogy jól legyen neked dolgozod, és hosszú életű légy e földön. Eféz. 6, 1—3. Ha megis teljesítitek a királyi törvényt az irás szerint: Szeressed a te felebarátodat, mint te magadat: jól cselekedtetek. Mert a ki ezt mondott, ne paráználkodjál, ezt is mondotta: ne ölj. Ha ezután nem paráználkodol, de ölsz, törvényszegővé lettél. Ugy szóljatok, hogy cselekedjétek, mint kik szabadság törvénye által megítéltetni. Jak. 2, 8. 11. 12. (I. Ján. 2, 7.)

24) Mát. 5, 18.

napot illető negyedik parancsolatról hiszszük (25). Ezt tartalmánál fogva (26) kötelességünknek tartjuk,

25) Azért elvégeztették a menny és a föld, és azoknak min seregeik. Mikor pedig elvégezte volna Isten hetednapon az ő alkalmányát, a melyet csinált, a hetedik napon megszűnnek mind a csinálmányától, melyet csinált, és megáldá az Isten a hetedik napot, azaz megszentelé azt, és pedig azért, mivelhogy azon szűnt volna meg minden Ő csinálmányának csinálása, melyet teremtett az Isten, hogy azt elvégezné. I. Móz. 2, 1-3. **Imádkozzatok** pedig, hogy **futástok** ne télen legyen, se **szombatnapon**. Mát. 24, 20. Ezt mondja az Ur: **Órizzétek meg az itélet, és cselekedjétek igazságot, mert az én szabadtásom közel van, hogy eljőjjön és az én igazságom** hogy megjelenjen. **Boldog ember** a ki ezt cselekszi, és az **embernek fia** a ki ahhoz ragaszkodik, ki megőrzi a **szombatot** hogy azt megfertőztesse, és megőrzi az ő kezét, hogy semmi gonoszt ne cselekedjen. És ne mondja az **idegen** ki az Urhoz ad magát, így szólván: **Bizonyára elszakasztott az Ur engem Ő népétől.** A herélt ember is ne mondja: **Ime én egy megszárdt fa vagyok.** Mert ezt mondja az Ur a herélt emberekről: **Kik megtartják az én szombatimat és azt cselekszik a napon, én gyönyörködöm, és az én szövetségemhez erősen ragaszkodnak.** Adok azoknak az én házamban és az én kőfalaimon belül helyet, és jobb nevet, hogy nem mint a fiak és leányoknak nevek, **örökkévaló** nevet adok nekik, **mely soha el nem vesz.** Az **idegeneknek fiaikat** is pedig, kik ragaszkodnak az Urhoz, hogy neki szolgáljanak, és az Urnak nevét szeressék, hogy neki szolgáljanak, **gyenek, mindent, valaki megőrzi a Szombatot** hogy azt megfertőztesse, és a kik **erősen ragaszkodnak** az én szövetségemhez, az én szent hegyemre viszem azokat, és megvidámítom azokat az **én imádságomnak házába,** azoknak egészen égő áldozatjok és véres áldozatjok kedves léssen az én oltáromon, mert az én házam **minden népek imádság házána**k hivatattik. Ezsai. 56, 1-7. Ha megtartóztatod a lábadat Szombatnapon, hogy azt ne miveljed, a mivel te **magad gyönyörködöl,** az **én szent napom** és Szombatot **gyönyörűségnek** nevezed, hogy szenteltessék és tiszteltessék az Ur. És annak tisztességet teszesz, úgy hogy nem a te dolgaiddal teszed, és nem cselekszel s nem szólsz oly beszédet, melyben gyönyörködnél. Akkor téged, ki a **Urban gyönyörködöl,** a magas földre viszlek, és megmivelem, hogy Jákobnak a te atyádnak örökségével élj, mon az Ur szája mondotta. Ezsai. 58, 13. 14.

26) Megemlékezzél a szombatnapról, hogy azt megszenteljed,

napon át kitartó szorgalommal s nagy lelkiismeretességgel polgári hivatásunk ügyeiben eljárni, testünk s lelkünk minden tehetségét a világ javára fordítani (27), Azonban nem kevésbé kötelez bennünket e parancsolat, a hét napjainak egyikét teljesen az Urnak szentelni s azon minden munkától nyugodni (28), azaz, minden tevékenységet, mely kenyér keresetünkre vonatkozik, felmentlenül beszüntetni. valamint minden egyéb világi munkát, mely nem multhatatlanul szükséges (29), vagy a szeretet által követeltetnék, a Krisztus példája szerint (30). Az Urnak napját az első keresztyén gyülekezetek példájára a keresztyének szombatjául kell ünnepegni, (31) az Isten ismeret és igaz jámborság előmozdításán napon munkálkodjál, és minden dolgot elvégezzed. II. Móz. 20, 8. 9.

27) Mert mikor nálatok voltunk is, azt hagytuk meg nektek, hogyha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék. Mert halljuk, hogy némelyek köztetek rendetlenül viselik magokat semmit sem dolgozván, hanem szükség nélkül mások dolgával foglalkozván. Az efféléknek pedig meghagyjuk, és kérjük őket a mi Urunk Jézus Krisztusra, hogy csendességben munkálkodva a maguk kenyerét egyék. II. Thess. 3, 10-12.

28) A hétnék első napján pedig összegyűlvén a tanítványok a kenyérszégésre Pál prédikála nekik, mivelhogy másnap el akara menni, és megnyújtá a tanítást egész éjjelig. Ap. csel. 20, 7.

29) Imádkozzatok pedig, hogy futástok ne télen legyen se szombatnapon. Mát. 24, 20.

30) Es megkérdeztél őt, mondván: Szabad-e szombatnapon gyógyítani? hogy vádolhassák őt. Ő pedig monda nekik: Kicsoda az ti közületek, a ki, ha egy juha van, és az szombatnapon a verembe esik, meg ne ragadná és ki ne vonná azt? Mennyivel drágább pedig az ember a juhnál? Szabad azért szombatnapokon jó t cselekedni. Mát. 12, 10. 12.

31) Mikor azonban beestveledt az nap, a hétnék elhaján, az ajtókat be valának zárva, a hol a tanítványok egybe gyűltek vala a zsidóktól való féltükben, eljövén Jézus és a középre álla, és azt mondja nékik: Békesség nektek! Ján. 20, 19. Es nyolcz nap mulva ismét benn valának az ő tanítványai, és Tamás is velök. Jézus jó a zárt ajtóknál, és a középre álla, és monda: Békesség nektek! Ján.

dítására, a Krisztus tagjainak szivélyes összeköttetésére, valamint az Isten országában való munkálkodásra. Követeljük, hogy e napon mindenki gyakrabban olvassa a szentírást, hogy a gyermekek abból oktattassanak, s hogy rendszeren látogassák az istentiszteletet. — E napot Isten becses adományának tartjuk, (32) mely egy keresztyén gyülekezet fennállásához okvetlen szükséges.

20, 26. És ime azok közül ketten mennek vala ugyanazon napon egy faluba stb. És felkelvén azon órában, visszatérének Jeruzsálembe, és megtalálák a tizenegy tanítványokat **egybegyűlve** és azokat, a kik velök valának, kik is mondanak: Feltámadott az Ur bizonynyal! és megjelent Simonnak. És a mig ezt beszélék, megállá maga Jézus ő közöttük, és monda nekik: Békesség nektek! Luk. 24, 13. 33. 34. 36. A hétnek első napján pedig összegyűlvén a tanítványok stb. (lásd fent.) Ap. csel. 20, 7. A mi pedig a szentek részére való segélygyűjtést illeti, ti is ugy cselekedjetek, a mint a galacziabeli egyházaknak **meghagytam**. Minden hét **első napján** ki ki közületek tegye félre magánál, meggyűjtögetvén a mit csak kedvező helyzetében lehet, hogy ne akkor történjék a segélygyűjtés, mikor oda megyek. I. Kor. 16. 1. 2. Voltam lélekben az **Ur napján**. Jel. 1, 10. A kő, melyet az építők megvetettek, lett a szegelenek fejevé. Az Urtól lett ez mely csodálatos a mi szemünk előtt. Ez a **nap**, melyet az Ur rendelt; örvendözünk és vigadjunk azon! Zsolt. 118, 22—24.

32) És monda nekik: A szombat az emberért lett, nem az ember a szombatért. Márk 2, 27.

13. Cikk.

A házasságról.

Hiszszük, hogy a házasságot Isten szerezte (1), kölcsönös segítségül férfi és nő között (2), az emberi

1) Annakokáért elhagyja a férfi az ő atyját, és az ő anyját és lesznek egy testé. I. Móz. 2, 24. Tisztességes legyen a házasság minden tekintetben, és szennyeztetetlen a házasság. A paráznakat és házasságtörőket pedig megítéli az Isten Zsid. 13, 4. (Eféz. 5, 5. 22—33.)

2) Az Ur Isten pedig ezt is mondotta vala: Nem jó az

nem szaporítása (3), s a fajtalanság elkerülése végett (4), továbbá, hogy a férfi csak egy asszonyt vehet nőül, az asszony csak egy férfit vehet férjül, mig mindketten életben vannak (5).

Azt tartjuk, hogy keresztyének az Ur nevében egyedül hívőkkel léphetnek házasságra (6).

embernek egyedül lenni. szerzek neki segítőt, mely mindenkor ő előtte legyen. I. Móz. 2, 18.

3) Teremté azért Isten az embert az ő képeire, az Istennek képeire teremté azt: férfivá és asszonnyá teremté őket. És megáldá Isten őket és monda nekik az Isten: gyümölcsözöttek és sokasodjatok, és töltsétek be a földet. I. Móz. 1, 27. 28.

4) De a paráznaság eltávoztatása végett minden férfinak tulajdon felesége legyen, és minden asszonynak tulajdon férje legyen. I. Kor. 7, 2. Hogyha nem önmegtartóztatók, lépjenek házasságra. Mert jobb házasságban élni, mint égni. I. Kor. 7, 9.

5) Ő pedig felevén monda nekik: Nem olvastátok-é, hogy a Teremtő kezdettől fogva férjé és nővé teremtette őket? és ezt mondotta: Annakokáért elhagyja az ember atyját és anyját, és ragaszkodik az ő feleségéhez; és ketten lesznek egy testté. Azért ők többé immár nem **kettő** hanem egy test. Mát. 19 4—6. Mert a **kettő** ugymond egy testté lesz. I. Kor. 6, 16.

6) Az asszony kötve van a törvény által, valamig él a férje. De a férje elhunytá után szabadságában áll férjhez mennie a kihez akar, de csak az **Urban** I. Kor. 7 39. Vajjon nincs-é jogunk arra, hogy **egy hívő nőt**, mint feleséget magunkkal hordozzunk mint a többi apostolok, és az Ur atyjaifiai, és Kéfás is? Avagy csak nekem és Barnabásnak nincs-é jogunk arra, hogy ne dolgozzunk? I. Kor. 9, 5. 6. Lett pedig, hogy mikor megkezdettek volna szaporodni az emberek a földnek színén, és azok leányokat nemzettek volna, láták az **Istennek fiai** az **emberek** leányait, hogy szépek volnának, és vettek magoknak feleségeket mindazok közül, a kiket kedvelnek vala. Annakokáért monda az Ur: Soha többé az én lelkem nem vetekeedik az emberek felől, mivelhogy testek. I. Móz. 6, 1 3. Mert ha elfordulván elfordultok Ő tőle, és ragaszkodtok a megmaradt több pogányokhoz, a megmaradtakhoz mondom, kik vagnak veletek, és **sógorságot** vetendetek ő velek, és megelegyítitek magatokat velek, és ők ti veletek, bizonynyal megtudjátok ezt, hogy ennekutánna a ti Uratok Istentek ki nem üzi mind e pogányokat a ti orozátok elől, hanem inkább lesznek nektek **törötökre**, **bántástokra** és **ostorotokra** oldalaitokban, és tövis gyanánt szemeitekben, mig

Mint isteni és polgári intézmény, a házasságnak mindkét részről kell megerősíttetnie. Az utóbbi az ország törvényei szerint (7), az előbbi az Ur gyülekezetében az Isten ígéje és ima által történik (8).

Az elválást, ha az Isten ígéjével össze nem egyeztethető okokból történik, valamint az elváltaknak újbóli házasságra lépését tilosnak tartjuk (9). Azonban házasságtörés eseteiben (10) s rossz akaratu elhagyásnál (11)

elvesztek erről a jó földről, melyet adott nektek a ti Uratok Istentek. Józs. 23, 12. 13. I. Királyok k. 11, 1 8. Ezsdr. 9. és 10. rész. Neh 13, 23—28.

7) Midőn Mária (az Ur Jézus anyja) eljegyeztetvén Józsefnek, minkeelőtte egybekeltek volna stb. Mát. 1, 18. (Mát. 25, 1—10.) És harmadnapon menyegző lőn a Galileai Kánában, és ott vala Jézusnak anyja. Elhivaték pedig Jézus az ő tanítványaival együtt a menyegzőbe. Ján. ev. 2, 2. Hasonlatos a mennyeknek országa egy király emberhez, ki az ő fiának menyegzői lakodalmat szerze, stb. Mát. 22, 2—12.

8) . . . a mit csak tesztek bnszéddel vagy cselekedettel, mindent az Ur Jézus nevében cselekedjétek, hálát adván az Istennek és Atyának ő általa. Kol. 3. 17. Kik tiltják a házasságot, sürgetik az önmegtartózkodást, melyeket az Isten teremtett hálaadással való élvezésre azoknak, a kik hisznek és az igazságot megismerték. I. Tim. 4, 3 Mert az Istennek minden teremtménye jó, és egy sem megvetendő, ha hálaadással élnek vele. Mert megszenteltetik az Isten ígéje és eszédezés által. 4 5

9) A mit tehát az Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza. Mondának neki: Miért parancsolta tehát Mózes a válólevél adását és a nő elbocsátását? Felele nekik: Mózes a ti sziveteknek keménységéért engedte volt meg nektek, hogy elbocsátátok a ti feleségeiteket. Kezdetől fogva azonban nem úgy volt Mát. 19. 6—8. A házásoknak pedig parancsolom, nem én, hanem az Ur, hogy a feleség el ne váljék a férjétől. Ha pedig elvált, maradjon házasság nélkül, vagy béküljön ki a férjével. Viszont a férj ne bocsássa el feleségét. I. Kor 7 10. 11.

10) Mondom pedig nektek, hogy a ki elbocsátandja az ő feleségét, hanem ha **paraznaság miatt** és mást veend, házasságtörő, és a ki elbocsátottat vesz el, az is házasságtörő. Mát 19, 9.

11) Egyebeknek pedig én mondom, nem az Ur; ha valamely atyáfnak hitetlen felesége van, és az szívesen lakik vele, el ne bocsássa azt És a mely asszonynak hitetlen férje

hiszszük, hogy az ártatlan félnek elválása, s újbóli házassága Isten ígéje szerint megengedhető. Az elválásnál valamint a házasságkötésnél a polgári törvény határozományai megtartandók (12).

van, és az szívesen lakik vele, el ne bocsássa azt. Ha pedig a hitetlen elválék: **hadd váljék.** Nincs az atyafi és a hívő asszony **szolgaként lekötve az ily esetekben.** Sőt inkább békességre hívott el minket az Isten. I. Kor. 7, 12. 13. 15

12) Azért engedelmeskedjétek minden emberi rendnek az Urért. I. Pét. 2, 13.

14. Czikk.

A polgári rendről.

Hiszszük, hogy a hatóságok Istentől rendeltettek, (1) s hogy hatalommal ruházta fel őket az igazak megvédése s a gonosztevők megbüntetése végett (2). Kötelességünknek tartjuk, minden törvényeiknek feltétlenül engedelmeskedni (3), ha azok keresztyén hitünk köte-

1) Mert nincs hatalmasság, hanem csak Istentől, és a mely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek. Azért, a ki ellene szegül a hatalmasságnak, az Isten rendelésének áll ellene. Az ellenállók pedig magokra ítéletet vonnak Róm. 13, 1. 2.

2) Mert a fejedelmek nincsenek félelmére a jó cselekedetnek, hanem a rossznak. Akarod-e pedig, hogy ne félj a hatalmasságtól? a jót cselekedjed, és dicséreted lesz attól. Mert Isten szolgálja őt a te javadra. Ha pedig a rosszat cselekszed: félj, mert nem ok nélkül hordja a fegyvert. Mert Isten szolgálja a gonosztevőnek megbüntetésére. Róm. 13, 3. 4. (V. Móz. 16, 18.)

3) Minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságnak. — Nem csak a büntetésért szükség engedelmeskedni, hanem a lelkiismeretért is. Mert azért fizet adót is. Mert Istennek szolgálai, s mint ilyenek, folyvást szorgalmaskodók. A djátok meg mindenkinek, a mivel tartoztok a kinek az adóval: az adót; a kinek vámmal: a vámot; a kinek félelemmel: a félelmet; a kinek tisztelettel: a

lösségeinek szabad teljesítését nem akadályozzák (4), és békés és csöndes élet által minden jámborságban, nehéz feladatukat megkönnyíteni. Továbbá Isten parancsa által kötelezve tartjuk magunkat a hatóságért imádkozni (5), hogy az Ő akarátja szerint s az Ő kegyelmes védelme alatt a reá bizott hatalmat úgy kezelje, hogy ezáltal béke és igazság megóvassanak.

Azt tartjuk, hogy az esküvel való visszaélés a keresztyéneknek tilos (6), de hogy az eskü — ugyanis

tiszteletet. Róm. 13, 5-7. Figyelmeztessd őket, hogy a fejedelemségeknek és hatalmasságoknak hódoljanak, engedelmeskedjenek, minden jó cselekedetre készek legyenek. Tit. 3. 1. Azért engedelmeskedjétek minden emberi rendelkezésnek az Urért: akár királynak, mint főurnak, akár helytartóknak, mint a kik ő általa küldetnek a gonosztevők megbüntetésére, és a jócselekvők dicsérésére. Mindeneket tiszteljétek; az atyafiságot szeressétek; az Istent féljétek, a királyt tiszteljétek. I. Pét. 2, 13. 14. 17.

4) Adjátok meg azért a mi a császáré, a császárnak, és mi az Istené, az Istennek. Mát. 22, 21 Péter pedig és János felelvén mondanak nekik: Itéljétek meg, vajjon igaz-e az Isten előtt, inkább nektek engedelmeskednünk semmint az Istennek? Mert mi azt nem tehetjük, hogy azokról, a miket láttunk és hallottunk, ne szóljunk. Ap. csel 4, 19. 20. Felelvén pedig Péter és az apostolok, mondanak: Inkább Istennek kell engedelmeskedni, mint sem embereknek. És egy nap sem szüntek meg, mind a templomban, mind házanként tanítani és hirdetni a Jézus Krisztust. Ap. csel. 5, 29. 42.

5) Kérlek azért mindenekelőtt, hogy tartassanak könyörgések, imádkozások, esedezések, hálaadások minden emberekért, királyokért és minden méltóságban levőkért, hogy csöndes és nyugodalmas életet éljünk, teljes kegyességben, és tisztességgel. Mert ez jó és kedves dolog a mi megtartó Istenünk előtt. I. Tim. 2, 1-3.

6) Én pedig mondom nektek: Egyáltalában ne esküdjétek, se az égre; mert az Istennek királyi széke, se a földre; mert az ő lábainak számolya; se Jeruzsálemre; mert a nagy Királynak városa. Se a te fejedre ne esküdjél, mert egyetlen hajszálat sem tehetsz fehérré vagy feketévé. Hanem

Istennek az igazság tanujául tiszteletteljes ünnepélyes hívása, — jogosan követelve és letéve, csak egy rendkívüli alaku ima (7).

Hiszszük, hogy a hatóság, mely az Ujszövetség alatt sem hordja hiába a kardot, jogosult és köteles

a ti **beszédetek** legyen: Ugy úgy, nem nem; a mi ezen fölül van, a gonosztól van. Mát. 5, 34-37. Mindeneknek előtte pedig atyámfiai, ne esküdjétek se az égre, se a földre, se semmi más esküvéssel, hanem legyen a ti **igen**-etek: igen és **nem** etek, nem, hogy **ítélet** alá ne essetek. Jak 5. 12.

7) Mert **bizonyságom az Isten**, a kinek szolgálok az én lelkemben az ő Fia e angyéliomának hirdetésével, mily színet nélkül emlékezem felőletek. Róm. 1, 9 **Én pedig az Isten** **hivom lelkem bizonyságául**, hogy irántatok való kíméletből nem mentem többé Korinthusba. II. Kor. 1, 23. A miket pedig irok nektek, **ime Isten látja, hogy nem hazudok**. Gal. 1, 20. Mert **bizonyságom az Isten**, mely igen vágyakozom mindnyájatok után. Filip. 1, 8. **Kenyszerítlek titeket az Urra**, hogy olvassassék föl e levél a szent atyafiaknak, mindnyájának. I. Thess. 5. 27. És az angyal, kit a tengeren és a földön állani láték, fölemelte kezét az égre, és **megesküdött** az örökön örökké **előre**, ki teremtette az eget stb. Jel. 10, 5. 6. Mert az Isten, midőn ígéretet tett Ábrahámnak, mivelhogy nem esküdhettett nagyobbra **megesküdött ön-magára**. Mert az emberek a nagyobbra esküsznek, és nekik minden ellenmondásnak vége, megerősítésül az eskü Minélfogva annál inkább ki akarván mutatni az Isten az ígéret örökseit az ő végzése változhatlan voltát, **esküvel** lépett közbe, a véget, hogy két változhatlan ténynél fogva, melyek mellett lehetetlen, hogy hazudott volna az Isten, **erős** buzdíttatásunk legyen nekünk. Zsid 6, 13. 16-18. (Zsid. 7, 20. 21. 28.) Hogy megesküsselek tégedet az Urra, a mennynek Istenére, és a földnek Istenére, hogy nem veszsz feleséget az én fiamnak és a Kananusoknak leányai közül, kik között én lakom. Veté azért a szolgálja az ő kezét az ő urának Ábrahámnak **tompóra** alá, és **megesküvök** neki e dolog fölül I. Móz. 24, 3. 9. Felkele annak-okaért Ezsdrás, és megesküvök a Papoknak és Levitáknak fejedelmét, és mind az egész Izráelt, hogy e beszéd szerint cselekednének, és megesküvének. Ezsdr. 10, 5. Féljed a te Uradat Istenedet, és őte tiszteljed, és az **Ő nevére esküdjél**. V. Móz. 6, 13 (10, 20). Hogy a ki magát áldja e földön, áldja magát az igaz Istenben, és a ki esküszik e földön, **esküdjék az igaz Istenre**, mert elfelejtettek az előbbi nyomorúságok. — Mert ime én teremtem uj egeket és uj földet. Ezsa. 65, 16. 17. (Jer. 12, 15. 26.)

Isten törvénye szerint halállal büntetni (8), és reá bizott alattvalói védelmére az ország ellenségei ellen a fegyvert használni, miért is kötelességünknek tartjuk, ha a hatóság által erre szóllitatunk, hadi szolgálatot teljesíteni (9).

Hitünk által nem tartjuk magunkat megakadályozva hatósági hivatal viselésében (10).

8) Akkor monda annak Jézus: Dugd vissza a te szabályadat helyére, mert mind, a kik fegyvert fognak, fegyver által vesznek el. Mát. 26, 52. A ki az embernek vérént kiöntja, ember által ontassék ki viszont annak vére, mert az ő ábrázatjára teremté Isten az embert. I. Móz. 9, 6.

9) Megkérdeék őt a vitézek is, ezt mondván: Mi pedig mit cselekedjünk? És monda nekik: Senkit se zsaroljatok, senkivel se patvarkodjatok, és elégedjete meg a ti zsoldotokkal. Luk. 3, 14. Vala pedig Cézáréában egy Kornélius nevű férfi, százasdos, az ugynevezett itáliai seregből, kegyes és istenfélő egész háznépevel együtt, ki is sok alamizsnát osztogatott a népnek. És az Istenhez szüntelen imádkozván stb. Ap. csel. 10, 1-3. Mikor pedig megvirradt, a zsidók közül némelyek összeszövetkezvén, megesküvének, kijelentvén, hogy se nem esznek se nem isznak addig, a míg Pált meg nem ölik. Hallván pedig ezt a cselszövést a Pál nőtestvérének fia, — tudtára adá Pálnak. Pál pedig egyet a századosok közül magához hivatván monda: Vidd ez ifjat az ezredeshez, mert valami jelenteni valója van neki. Amaz tehát az ifjat magával vivén, az ezredeshez vezeté -- s miután kikérdezte, az ezredes elbocsátá az ifjut magától, azon meghagyással; ki ne beszélje senkinek hogy neki ezt jelentette. És magához hivatván a századosok közül kettőt, monda: Készítsetek föl kétszáz vitézt, — és barnokat is tartsatok készen, hogy Pált fölültetvén, **biztosan** szállítsák át Félix helytartóhoz. Ap. Csel. 23, 12-24. (Mát. 8, 5-13)

10) Eljövénék pedig a vámszedők is, hogy megkereszteltessenek, és mondanak neki: Mester! mit cselekedjünk? Ő pedig monda nekik: Semmi többet az előtökbe szabottnál ne követeljete. Luk. 3, 12. 13. Köszönt titeket Erásztus, a város gazdája. Róm. 16, 23. Köszönt titeket minden szent, mindennek felette pedig azok, a kik a császárnak udvarából valók. Filip. 4, 22 (Ap. csel. 13, 7. 12. 16, 34-36.)

15. Czikk.

Az Ur visszajöveteléről, a halottak feltámadásáról és az utolsó ítéletről.

Hiszszük, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus visszajövend (1) hatalomban és dicsőségben (2). Megjelenése napját a megváltás műve koronájának tartjuk (3),

1) És a mikor szemeiket az égre függeszték az ő fölmentekor, ime, két férfiú álla meg fehér ruházatban mellettök; kik mondanak is: Galileai férfiak, mit állotok az égre föl nézve? E Jézus, a ki oda felviteték ti töletek a mennybe, a kékent jő el, a mint láttátok őt fölmenni a mennybe. Akkor megtérének Jeruzsálembé az ugynevezett Olajfák hegyéről, mely Jeruzsálem mellett van egy Szombati járó földre. Ap. csel. 1, 10. 11. 12. És állanak az ő lábái azon a napon az olajfák hegyének tetején, mely Jeruzsálemnek napkelet felől ellenében van. És eljő az én Uram Istenem, és mind a szent Angyalok ő vele. Zak. 14, 4. 5. Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret, és isszátok e pohárt, az Urnak halálát hirdessétek: **miglen eljő.** I. Kor. 11, 26. (Jel. 1, 8. 3, 11. 22, 7. 20.)

2) Mert az embernek Fia eljövendő az Ő Atyjának dicsőségében, az ő Angyalaival. Mát. 16, 27. Mikor pedig eljövendő az embernek Fia az Ő dicsőségében, és mind a szent Angyalok ő vele. stb. Mát. 25, 31. . . . mikor megjelen az Ur Jézus az égből az Ő hatalmasnak Angyalaival. II. Thess. 1, 7. Ti kapuk emeljétek fel a ti fejetekeket, és emelkedjete fel ti örökkévaló ajtók, hogy menjen be a dicsőségnek királya. Kicsoda ez a dicsőségnek Királya? Az erős és hatalmas Ur, az erős hadakozó Ur. Zsolt. 24, 7. 8.

3) Ti nem szenvedtek hiányt semmi kegyelmi ajándékban, **várván** a mi Urunk Jézus Krisztusnak megjelenését, ki meg is fog erősíteni titeket mind végig, hogy fedhetetlenek legyete a mi Urunk Jézus Krisztusnak napján. I. Kor. 1, 7. 8. Mert a mi hazánk mennyekben van, honnan mint megtartót az Ur Jézus Krisztust is várjuk. Filip. 3, 20. Azért legyete békétűrök atyámiai az Ur eljövételéig. Ime, a földmives bevárja a föld drága gyümölcsét, türelemmel várván arra, míg kora és késő esőt kap. Legyete ti is békétűrök, erősítsétek meg sziveiteket, mivel az Ur eljövetele elközeledett. Jak. 5, 7. 8. A Krisz-

mert az napon mindenek szemei látni fogják annak igazságát és csodálatos nagyságát (4); a dicsőség királyát koronázva látandják (5), s véle meny-

tus, miután egyszer áldozatul vitetett sokak bűneinek eltörlésére, másodsor bűnért való áldozat nélkül fog megjelenni a rá várakozóknak **üdvözítésére**. Zsid. 9, 28. És most fiacskáim, maradjatok Ő benne, hogy mikor megjelenik, legyen bizodalunk, és szegyenelne vonuljunk el tőle az Ő eljövetelekor. I. Ján. 2, 28. Várván a nagy Isten és a mi Megtartónk Jézus Krisztus **dicsőségének** boldog reménységét és megjelenését. Tit. 2, 13. Mert nem eszesen kigondolt mesék nyomán juttattuk tudomásotokra a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és eljövetelét, hanem mint olyanok, kik szentanui voltunk az ő nagyságának. II. Pét. 1, 16 a véget, hogy a ti hiteteknek kipróbáltatása az aranyból, mely veszendő, a tűz által pedig kipróbáltatik, sokkal becsebbnek találtassék a ti **dicséretetekre, tiszteletetekre, és dicsőségetekre**, a Jézus Krisztus megjelenésekor. Ugy örvendezni fogtok kimondhatatlan és dicsőült örömmel elérvén hitetek czélját, a **lelkek üdvösségét**. I. Pét. 1, 7-9. És mikor majd a főpásztor megjelenik elveszitek a **dicsőség hervathatatlan koronáját**. I. Pét. 5, 4. (Filip. 2, 16 I. Thess. 1, 10. 2, 19. II. Pét. 3, 12. 13.)

4) Imé, jó a fellegekkel, és megfogja őt látni minden szem még azok is, a kik átverték őt, és siránkozni fognak miatta a föld minden nemzetségei. Ugy van. Amen. Jel. 1, 7. Akkor meglátszik az ember Fiának jele az égben, és akkor a földnek minden nemzetségei sirnak, és meglátják az embernek Fiát eljöni az égnek felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel. Mát. 24, 30. Akkor ülni fog az ő dicsőségének királyi székiibe, és gyűjtetnek Ő elébe minden népek. Mát. 25, 31-32. Annak okáért az Isten is nagyon felmagasztalá Őt, és ajándékozta neki oly nevet, mely minden névnek felette van, hogy a Jézus nevében minden térd meghajoljon, mennyeieknek, földieknek és föld alattiaknak térdei, és minden nyelv vallja meg, hogy Ur a Jézus Krisztus, az Atya Isten dicsőségére. Philippi 2, 9-11. Mindnyájan oda fogunk állani a Krisztus ítélő széke elé! Mert meg van írva: Elek én, mond az Ur, hogy előttem megfog hajolni minden térd, és minden nyelv magasztalni fogja az Istent. Róm. 14, 10. 11.

5) És lettek nagy hangok az égben, melyek ezt mondták: Lón a világ feletti uralkodás a mi Urunké, és az ő

asszonyát az anyaszentegyházat (6); mert kik a Krisztusban elaludtak testileg feltámadni fognak (7) rotha-

Krisztusáé, és uralkodni fog örökkön örökké. Hálát adunk neked uram, mivel kezdedbe vetted a te nagy hatalmadat, és **uralkodásodat** megkezdted Jel. 11, 15. 17. És megszégyenül a hold megpirul a nap, mikor **uralkodándik** a Seregeknek Ura Sionnak és Jeruzsálemnek hegyén, és az ő Vénei előtt **dicsőséges** leszen. Ezsa 24, 23. (Zak. 14, 9.)

6) És akkor meglátják az embernek Fiát eljöni a felhőben, hatalommal és nagy dicsőséggel. Mikor pedig ezek kezdenek meglenni, nézzetek fel, és **emeljétek föl a ti fejetekeket**, mert elközelget a tiváltságatok Luk. 21, 27. 28. Mikor eljő, hogy megdicsőíttessék az ő **szenteiben**, és csodáltaassék mindazokban, a kik **hisznek**. II. Thess. 1, 10. Mert meghaltatok, és a ti éltetek elvan rejtve Krisztussal együtt az Istenben. Majd mikor a Krisztus, a mi életünk megjelen, akkor **ti is** megjelentek **ő vele** együtt dicsőségben. Kol. 3, 3. 4. És hallottam, mint valamely nagy sokaságnak hangját, és mint sok víz zúgását, és mint erős mennydörgések moráját, a kik ezt mondták: Halleluja! mivel megkezdte uralkodását az Ur, a Mindenható Isten. Örüljünk és örvendezzünk, és adjuk a dicsőséget Ő neki, mivel eljött a bárány menyekzője és az Ő **felesége** elkészítette magát, és adatott neki, hogy öltözzék tiszta és fényes bitorba, mivel a bitor a szentek igazsága. És monda nekem: Ird meg: **Boldogok** a kik a bárány menyekzői vendégségébe hívott vannak. Jel. 19, 6-9. (Ján. 17, 24. Jel. 21, 9-27.)

7) Mert ezt mondjuk nektek az Ur szavával, hogy mi, kik élünk, kik megmaradunk az Ur eljöveteleig, teljességgel nem előzzük meg azokat a kik elhunytak. Mert maga az Ur ébresztő kiáltással, főangyal szózatával és Isten trombitájával leszáll az égből, és a kik meghaltak volt a Krisztusban, **feltámadnak** először I. Thess. 4, 15-16. Mi is kik a léleknek zsengejét vettük, mi magunk is, soha jöszünk magunkban, fiuvá fogadtatásra, **testünk megváltására** várakozván. Róm. 8, 23. Mert ha halottak nem támasztatnak fel úgy Krisztus sem támasztatott fel. Ha pedig nem támasztatott fel a Krisztus: hiábavaló a ti hitetek; még bűneitekben vagytok, ugy azok is elvesztek, a kik Krisztusban hunytak el. Már pedig Krisztus feltámasztatott a halából, és **zsengeje** lett azoknak, a kik elhunytak. De kiki a maga osztályában. Zsenge a Krisztus. Azután a Krisztushoz tartozók az Ő eljövetelekor. I. Kor. 15, 16-20. 23. Én is jól tudom, hogy az én Megváltóm él, és hogy az utolsó ember a földből feltámad Továbbá, miután a férgek

datlan dicsőségben (8), s látni fogják milyen Ő, s hozzá hasonlítani s vele uralkodni fognak (9).

Hiszszük az istentelenek feltámadását is (10) és a világitéletet (11), hogy minden emberek nyilvánvalókká legyenek Krisztus ítélő széke előtt, hogy jutalmat vegyenek a szerint, mint testi életökben cselekedtek (12). Miképen az Isten Fia egyedül azoknak kik Őt hitben szolgálták és követték, adja az

az én testemet megrágnak, és miután felébredek, **ebben a testben** meglátom az Istent. Ugyan önmagam látom meg, nem más, és az én szemeim látják meg. Jób. 19, 25—27. (Ján. 6, 40. 54. Róm. 4, 17. II. Kor. 4, 14. Ezsza 26, 19. Hózs. 13, 14.)

8) Elvettetik a test romlandóságban; feltámasztatik romolhatatlanságban. Elvettetik gyalázatban, feltámasztatik dicsőségben. Elvettetik erőtlenségben, feltámasztatik erőben. — Mert szükség, hogy a romlandó test romolhatatlanságot öltson fel, és a halandó test halhatatlanságot öltson fel magára. I. Kor. 15, 42, 53. Ki elváltoztatja a mi megáláztatásunk testét, hogy az az Ő dicsőségének testéhez hasonlatossá legyen. Filip. 3, 21 (I. Kor. 15, 12—57.)

9) I. Ján. 3, 2. Én pedig igazságban meglátom a te orczádat, megelégtettem a te ábrázatoddal midőn felszerkenek. Zsolt. 17, 15. És éltek és uralkodtak Krisztussal ezer esztendeig. Jel. 20, 4. És uralkodni fognak örökkön örökké. Jel. 22, 5. És tettél minket a mi Istenünknek királyokká és papokká; és uralkodni fogunk a földön. Jel. 5, 10.

10) És a kik jót cselekedtek, kijönek az életnek feltáadására, a kik pedig gonoszt cselekedtek, a kárhozatnak feltáadására. Ján. ev. 5, 29. (Ap. cs. 24, 15. Dán. 12, 2.)

11) E tudatlanságnak idejét azért elnézven az Isten, mostan minden embernek mindenütt hirdeti, hogy megtérjenek. Mivelhogy határozott egy napot, a melyen meg fogja ítélni a föld kerekességét igazságban. Ap. cs. 17, 30. 31. (Jud. 14, 15. Jel. 20, 11—13.)

12) Mert nekünk mindnyájunknak meg kell jelenünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy kiki elvegye jutalmát annak, a mit a testben cselekedett, ahhoz képest a mit cselekedett, akár jót, akár gonoszt. II. Kor. 5, 10 (Róm. 2, 6. 14. 10, 12. Gal. 6, 8. Jel. 22, 12. Pred. 12, 14.)

örök üdvösséget (13), úgy az istentelenek felett az örök kárhozat ítéletét fogja kimondani (14).

Ragaszkodunk a szentírás határozott és világos kijelentéseihez, melyek az embernek ez élet után való üdvösségét vagy kárhozatát megváltozhatatlannak mondják, s hiszszük, hogy mindkét állapot örök tartamu (15), tehát az egyikből a másikba nem

13) Jertek el én atyámnak áldottai, birjátok az országot, mely megkészítetett nektek e világnak megalapítása óta. Mát. 25, 34 (Róm. 9, 23. Jel. 14, 13.)

14) Átkozottak, menjetek el tőlem az örök tűzre, mely készítetett az örökösek és az ő angyalainak. Mát. 25, 41. (Róm. 2, 5. 9. 22. I. Thess. 1, 10. II. Pét. 2, 9. Jel. 6, 16. 17. 20, 15.)

15) És elmennek ezek az örök gyötrelmre; az igazak pedig az örök életre. Mát. 25, 46. Megfogja tisztítani az Ő szérűjét és az ő buzáját a csűrbe takarítja; a polyvát pedig megégeti olthatatlan tüzzel. Mát. 3, 12. És mikor elmentek venni, eljőve a völgegy és a kik készen valának, bemenének ő vele a lakodalomba és bezáraték az ajtó. Azután eljövének a többi szűzek is, kik ezt mondják vala: Uram! Uram! nyisd meg nekünk Ő pedig felelvén, mondá: Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket. Mát. 25, 10—12. Hogyha a te kezed megbotránkoztat tégedet, vágd el azt. Jobb neked az életre bemenned csónkán, hogy sem két kezéd levén, a gyehennára menned a megolthatatlan tűzre; hol az ő férgök meg nem hal, és az ő tűzök meg nem aluszik. És ha a te lábaid megbotrándoztat tégedet, vágd el azt. Jobb neked sántán bemenned az életre, hogy sem két lábaid levén, a gyehennára vettetned, a megolthatatlan tűzre; hol az ő férgök meg nem hal, és tűzök meg nem aluszik. És ha a te szemed megbotránkoztat tégedet, vájd ki azt. Jobb neked vakon bemenned az Isten országába, hogy sem két szemmel a gyehennának tűzére vettetned, hol az ő férgök meg nem hal, és tűzök meg nem aluszik. Márk. 9, 43—48. Attól fogva pedig, hogy a házi gazda fölkelt, és az ajtót bezárta, kezdetek künn állani, és az ajtón zörgetni, mondván: Uram! Uram! nyisd meg nekünk! De ő felelvén, ezt mondja nektek: Nem tudom hová valók vagytok. Akkor kezditek mondani: Te elötted ettünk és ittunk, és a mi utcazáinkon tanítottál! És ezt fogja mondani: Mondom nektek, nem tudom hová valók vagytok. Távozzatok el én tőlem mindnyájan, kik hamisságot cselekesztek! Ott lészen sirás és fogaknak esi-

létezik átmenet, s a halál után megmentés nem lehetséges (16).

Emlékünkben tartjuk Urunk szavát: „Ime, eljövök csakhamar!“ s a lélekkel s a menyasszonnal, kinek lényeges tagjául tartjuk magunkat, mondjuk: „Amen. Ugy van, jövel Uram Jézus!“

korgatása, mikor látandjátok Abrahámot, Izsákot és Jákobot és mind a prófétákat az Isten országában; magatokat pedig kirekesztve Luk. 13, 25—28. Mikor megjelen az Ur Jézus az égből az ő hatalmának angyalaival, tűznek lángjában, ki bosszút áll azokon, a kik nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliomának, a kik tudniillik **örök veszedelemmel** fognak bűnhődni távol az Ur arcától, és az ő hatalmának dicsőségétől. II. Thess. 1, 7—9. Kik előttünk fekszenek például, **örök tüzre** lévén büntetve, — kiknek számára a sötétség homálya tartatott **örökre** fenn, Jud 7, 13. És az ő kinjok füstje **örökkön örökké** megy fölfelé. Jel. 14. 11. És az ördög, ki azokat elcsábította, vettetett a tűz és kénkömocsárba, a hol van a vadállat és az álpróféta is, és kizoztatni fognak éjjel és nappal, **örökkön örökké**. És ha valaki nem találtatott beírva az élet könyvébe, belevettetett a tűz mocsárba. Jel. 20, 10 15. (Példab. 1, 24—32.)

16) Atyám, Abrahám! könyörülj rajtam, és bocsásd el Lázárt, hogy mártsa az ő ujjának hegyét a vízbe, és hivesitse meg az én nyelvemet, mert gyötrettetem e lángban. Abrahám pedig monda: Fiam, emlékezzél meg róla, hogy te javaidat elvetted a te életedben hasonlóképpen Lázár is az ő nyavalyáit, most pedig ez itt vigasztaltatik, te meg gyötrettetel. És mind ezeken fölül mi közénk és ti közötték nagy távongó úr van helyezve, úgy hogy a kik innen át akarnának menni ti hozzátok, **ne tehessék**, sem pedig azok a monnan mi hozzánk, **át ne jöhessenek**. Luk. 16, 24—26. Élvezett törvény ez az emberekre nézve, hogy egyszer meghaljanak, **azután pedig ítélet** lesz. Zsid. 9, 27.

